PAŃSTWOWE GIMNAZJUM I.

IM. WINCENTEGO POLA

W TARNOPOLU.

# SPRAWOZDANIE DYREKCJI

ZA ROK SZKOLNY

**1935/36.**

NAKŁADEM WŁASNYM.

TARNOPOL, 1936.

ODBITO W DRUKARNI PODOLSKIEJ W TARNOPOLU.

PAŃSTWOWE GIMNAZJUM I.
IM. WINCENTEGO POLA
W TARNOPOLU.

# SPRAWOZDANIE DYREKCJI

ZA ROK SZKOLNY

**1935/36.**

NAKŁADEM WŁASNYM.

TARNOPOL, 1936.

ODBITO W DRUKARNI PODOLSKIEJ W TARNOPOLU.

Grupy nauczycieli nowożytnych języków), uczył jęz. niemieckiego w kl. $I^6/_4$, $II_4$, $IIIb_4$, $VI_3$, $VII_3$, $VIII_3$, tyg. godz. w I. półr. 23, w II-giem półr. tyg. godz. 21.

8. **Inż. Regamèy Leon,** naucz, stały, opiekun kòłka szkolnego L. O. P. P. i kółka szybowcowego, uczył matematyki w kl. $IIIa_4$, $IIIb_4$, $VI_2$, fiz. w kl. $IIIa_4$, $VII_3$, tyg. godz. 17. nadto uzupełniał etatowy wymiar godzin w państw. gimnazjum III. — 4 godziny — razem 21 godz. tyg. Od 10 stycznia 1936 r. do końca roku szkolnego uczył chemji w kl. $IIIa_4$, $IIIb_{3+3+1}$, fiz. w kl. $VII_3$, mat. w kl. $I_3$, tyg. godz. 17, ponadto uzupełniał w państw gimn. III. tyg. godz. 4, razem tyg. godz. 21

9. **Wiśniewski Karol,** naucz. stały, wychowawca kl. VIII zawiadowca zbiorów dla nauki filologji klasycznej i bibljoteki pedagogicznej podręcznej, uczył jęz. łać. w kl. $IIIa_4$, $VII_5$, $VIII_4$, prop. fil. $VIII_3$ tyg. godz. 16, nadto uzupełniał etatowy wymiar godzin w państ. gimn. żeńskiem tyg. godz. 6, razem tyg. godz. 22.

10. **Rybiński Adam,** naucz. stały, uczył jęz. polskiego w kl. $IIIa_4$, $VI_3$, $VII^4/_0$, tyg. godz. w I. półr. 11, w II-iem półr. 7, ponadto uzupełniał etatowy wymiar godzin w państw. gimn. $II^0/_5$. godz. w państ gimn. III, 6/3 godz. w państw. seminarjum naucz. męsk. 4 godz. razem tyg. godz. w I półr. 21, w II-iem półroczu . tyg. godz. 19.

## C) NAUCZYCIELE TYMCZASOWI.

11. **Hajda Filip,** naucz. tymczasowy, zawiadowca bibljoteki nauczycielskiej, opiekun Kółka Ligi Morskiej i Kolonjalnej uczniów, uczył jęz. rus. w kl. $IIIa+b_1$, $VI+VII_1$, $VIII_1$ tyg. godz. 3 nadto uzupełniał etatowy wymiar godzin w państw. gimn. II. 6 godz., w państ. gimn. III 6 godz., w państw. gimn. żeńsk. 6 godz. razem tyg. godz. 21.

12. **Dr. Machalski Franciszek,** naucz. tymczasowy, wychowawca kl. IIIb, opiekun drużyny harcerskiej, zawiadowca bibljoteki polskiej uczniów, uczył jęz. polskiego w kl. $I^6/_3$, $II_4$, $IIIb_4$ $VII^0/_4$, $VIII_3$, w I. półr. tyg. godz. 17, w II. półr. 18, nadto uzupełniał przez cały rok szkolny etatowy wymiar godzin w państw. gimn III 4 godz. tyg. razem w I półroczu 21, godz. w II półr. tyg. godz. 22

## D. NAUCZYCIELE PRZYDZIELENI Z INNYCH ZAKŁADÓW.

13. **Babad Hersz**, nauczyciel państ. gimn. III, uczył rel. mojżeszowej w kl. $I_1$, $II_1$, $IIIa+b_1$, (Kuratorjum O. S. L. z dnia 4.IX. 1935 r. Nr. II — 22582/35) tyg. godz. 3.

14. **Ks. Dr. Jaglarz Jerzy,** naucz. państw gimn. III uczył

religji rzymsko-katolickiej w kl. $I_2$, $II_2$, $IIIa+b_2$, $VI_2$, $VII_2$, $VIII_2$, (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 15.VII 1935 r. Nr. BP. — 24511/35) tyg. godz. 12.

15. **Janicki Bolesław**, naucz. państw. gimn. III uczył zajęć praktycznych w kl. $I_{2+2}$, $II_{2+2}$, $IIIa_2$, $IIIb_{2+2}$, (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 4.IX 1935 Nr. II —22581/35) tyg. godz. 14

16. **Lubelski Ludwik,** naucz. sem. naucz. męs. uczył śpiewu w kl. $I_1$, $II_1$, $IIIa+b_1$, muzyki na st. niż. I — $III_2$, na st. wyższym II — $VIII_1$, chór szkolny$_2$, (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 4.IX 1935 r. Nr. II — 22577/35) tyg. godz. 8.

17. **Ks. Sembaj Tymoteusz,** naucz. gimn. III uczył od dnia 16 listopada 1935 r. rel. grecko-katolickiej w kl. $I_1$ $IIIa+b_1$ (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 9.XI. 1935 Nr. BP. — 45911/35) tyg. godz. 2.

18. **Dr. Przyboś Adam,** naucz. gimn. II., uczył od 16 listopada 1935 r. jęz. francuskiego w kl. $IIIa_4$, (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 7.X 1935 r. Nr. BP. — 37573/35 tyg. godz. 4.

19. **Szczepanik Władysław,** naucz. gimn. II uczył rys. $I_2$ II — $III_2$, VI — $VIII_2$ (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 4.IX 1935 r. Nr. II — 22584/35) tyg. godz. 6

20. **Kamińska Aleksandra**, naucz. gimn. żeńskiego, uczyła od 1.III 1935 r. jęz. angielskiego w kl. $II_2$ (Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 13.III 1936 r. Nr. II — 4693/36) tyg. godz. 2.

## E) LEKARZE SZKOLNI.

21. **Dr. Schmidt Jan,** kontraktowy lekarz szkolny, sprawował nadzór i opiekę higjeniczno-lekarską nad młodzieżą wszystkich klas tyg. godz. 4.

22. **Hordyńska-Beneszkowa Wanda,** kontraktowa lekarka-dentystka, sprawowała opiekę higjeniczno-dentystyczną nad młodzieżą tutejszego Zakładu tyg. godz. 3. Od 1 marca 1936 podwyższyło Kuratorjum zarządzeniem z dnia 10. II. 1936 r. Nr. BP-4667/36 wymiar godz. tyg. o 2 godz. razem godz. 5.

## F) SEKRETARZ.

23. **Hektor Jan,** kontraktowy sekretarz tut. Zakładu. Objął urzędowanie z dniem 1. XII. 1935 r., przeniesiony z Państwowego Semin. Naucz. Męskiego w Tarnopolu dekretem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego z dnia 20 listopada

1935 r. Nr. BP-46515/35 na stanowisko równorzędne do tut. Gimnazjum.

24. **Raczuń Adolf,** kontraktowy sekretarz, kandydat na nauczyciela szkół średnich, ustanowiony nauczycielem kontraktowym w Państw. Liceum Rolniczem w Czernicy, zarządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 14. IX. 1935 r. Nr. BP-32363/35. Pełnił funkcje sekretarza do 1 października 1935. r.

### G) PRAKTYKANCI.

25. **Dr. Gross Izrael,** kand. na nauczyciela szkół średn. odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową w zakresie jęz. polskiego i wychowawstwa w kl. $I_6$, $VIII_3$ pod kierunkiem naucz. Dra Machalskiego Franciszka, na podstawie zarządzenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 13 września 1934 r. Nr. II-13339/34.
tyg. godz. 9

26. **Kelar Aleksander,** kand. na nauczyciela szkół średn., kontynuował bezpłatną praktykę przedegzaminową z historji do dnia 16 listopada 1935 r. w kl. $I_3$, $IIIa_3$, $VII_8$ tyg. godz. 9, pod kierunkiem nauczyciela Lerchera Ferdynanda.

27. **Mgr. Świstun Marja,** kandydatka na nauczycielkę szkół średnich, odbywała bezpłatną praktykę przedegzaminową w zakresie przyrodoznawstwa od 1 września 1935 r. na podstawie zarządzenia Kuratorjum O. S. L. z dnia 30. VIII. 1935 r. Nr. II-14770/35 pod kierunkiem naucz. Fałendysza Józefa w kl. $I_3$, $VI_{4+2}$
tyg. godz. 9.

28. **Pyszczyk Orest,** kand. na nauczyciela szkół średn., odbywał bezpłatną praktykę przedegzaminową od dnia 16. I. 1936 r. w zakresie matematyki w kl. $III_4$, $VI_2$, $VII_2$, pod kie-kierunkiem profesora Francoza Szulima. Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 7 stycznia 1936 r. Nr. II-35732/34,
tyg. godz. 8.

### H) WOŹNI.

1. **Maciewicz Szczepan,** woźny etatowy w XI. st. sł.
2. **Steciuk Franciszek,** woźny etatowy w XII. st. sł.

---

## II. Ruch służbowy.

### A) MIANOWANIA.

1. **Hajda Filip,** nauczyciel kontraktowy w tut. Zakładzie został zamianowany z dniem 1 lutego 1936 r. nauczycielem

tymczasowym, dekretem Kuratorjum O. S. L. z dnia 21 stycznia 1936 r. Nr. BP-2009/36.

2. **Rybiński Adam,** nauczyciel tymczasowy, został zamianowany z dniem 1 października 1935 r. nauczycielem stałym, dekretem Kuratorjum O. S. L. z dnia 4 kwietnia 1936 r. Nr. BP-54211/36.

### B) PRZYBYLI.

1. **Hektor Jan,** przeniesiony z dniem 1 grudnia 1935 r. z Państw. Semin. Naucz. Męskiego w Tarnopolu do tut. Zakładu, jako kontraktowy sekretarz. Zarządzenie Kuratorjum O. S. L. z dnia 20 listopada 1935 r. Nr. BP-46515/35.

2. **Regamèy Leon,** przeniesiony z Państw. Gimnazjum III w Tarnopolu do tut. Zakladu, jako nauczyciel stały, pismem Kuratorjum O. S. L. z dnia 15. VII. 1935 r. Nr. BP-19452/35.

### C) UBYLI.

1. **Rajch Józef,** naucz. etat. tut. Zakładu został mianowany reskr. Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 25. II. 1936 r. Nr. BP-2232/36 podinspektorem szkolnym w Kołomyi, intyu. Kuratorjum O. S. L. z dnia 29. II. 1936 r. Nr. BP-8068/36.

2. **Raczuń Adolf,** kandydat na nauczyciela szkół średn. sekretarz tut. Zakładu, został zatrudniony w charakterze nauczyciela kontraktowego w Państw. Liceum Rolniczem w Czernicy, zarządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 14. września 1935 r. Nr. BP-32363/35.

## III. Pomieszczenie.

Zakład mieści się w budynku państwowym przy ul. 3-go Maja l. 8. Posiada 35 ubikacyj, w których pomieszczone są sale szkolne, gabinety i pracownie naukowe, (biologiczna, fizykalna, pracy ręcznej) bibljoteka nauczycielska i bibljoteki uczniowskie, ambulatorjum lekarza szkolnego, izba harcerska, świetlica, szatnia, łazienka, portjerka, pokój Dyrektora, sekretarjat i mieszkanie Dyrektora Zakładu. Sali gimnastycznej Zakład nie posiada, uczniowie korzystali w b. r. szkoln. ze sali gimnastycznej Państw. Gimnazjum III. w 14 godzinach tygodniowo.

W miesiącach wakacyjnych lipcu i sierpniu 1935 r. przeprowadziła Dyrekcja w budynku szkolnym następujące remonty:

1. W całym gmachu szkolnym zaprowadzono krytą instalację elektryczną.
2. Wystawiono 4 nowe piece kaflowe w sali Nr. 5, 15, 26 i 28 oraz przerobiono ze starych kafli 3 piece w sali Nr. 2, 18 i 27.
3. Ogrodzono podwórze gimnazjalne parkanem z desek.
4. Wstawiono nową podłogę parkietową w salach Nr. 5, 8, 14, 15, 18, 19 i 20 (707.28 $m^2$). Ponadto dokonano naprawy podłogi w innych salach szkolnych i na kurytarzach.
5. Wybielono cały budynek oraz wymalowano niektóre sale szkolne i kurytarze.
6. Uskuteczniono naprawę futryn drzwi i polakierowano z zewnątrz wszystkie okna, naprawiono instalację wodociągową i naprawiono studnię na podwórzu.
7. Rozszerzono pracownię fizykalną przez usunięcie ścianki działowej i adaptowano dużą salę na I piętrze na aulę, służącą dla zebrań i imprez szkolnych.

# IV. Nauka.

Naukę prowadzono w kl. VI—VIII według programu dla gimnazjum typu klasycznego dawnego, w kl. I, II, IIIa i IIIb według programu dla czteroletniego gimnaz. nowego ustroju.

Naukę religji gr.-kat. pobierali uczniowe kl. $I_1$, $IIIa+b_1$ w dwu godzinach tygodniowo w tut. Zakładzie, uczniowie klas VI—VIII pobierali naukę religji gr.-kat. po 2 godziny tygodniowo w Państw. Gimnazjum III łącznie z uczniami tamtejszego Zakładu.

Nauki religji mojżeszowej udzielano w tut. Zakładzie uczniom kl. $I_1$, $II_1$, $IIIa+b_1$ po jednej godzinie tygodniowo, uczniowie pozostałych klas pobierali naukę religji mojżeszowej w Państw. Gimnazjum III razem z uczniami tamt. Zakładu.

Jeden uczeń wyznania ewangielickiego był egzaminowany przez duchownych tego wyznania.

Nauka pracy ręcznej dla kl. $I2+2$, $II2+2$ $IIIa2$ i $IIIb2+2$ w 14 godz. tyg. odbywała się w pracowni Państw. Gimnazjum III. Również nauka ćwiczeń cielesnych odbywała się w III Gim.

## NAUKA PRZEDMIOTÓW NADOBOWIĄZKOWYCH.

1. **Śpiew.** Nadobowiązkowa nauka śpiewu dla uczniów

klasy $I_1$, $II_1$, $IIIa+b_1$, uczniowie kl. $VI—VIII_2$ zgrupowani byli w chórze, który prowadził p. Lubelski Ludwik 2 godz. tygodniowo. Lekcje muzyki udzielał p. Lubelski Ludwik w dwu grupach, stopień niższy kl. $I—IIIab_2$, stopień wyższy kl. $II—VIII_1$. Chór szkolny i orkiestra występowała na wszystkich uroczystościach szkolnych.

2. **Rysunki.** Nauka rysunku dla uczniów kl. $I_2$, $II—III_2$, $VI—VIII_2$ odbywała się w 6 godz. tyg. Uczył nauczyciel Szczepanik Władysław.

3. **Język ruski.** Nauki języka ruskiego dla uczniów gr.-kat. kl. $IIIa+b_1$, $VI+VII_1$, $VIII_1$ udzielał p. Hajda Filip w 3 godz. tygodniowo.

4. **Język angielski.** Nauki języka angiełskiego udzielała od 1. III. 1936 r. dla uczniów kl. $II_2$ p. Kamińska Aleksandra, nauczycielka Państw. Gimnazjum Żeńsk. w 2 godz. tygod.

5. **Język francuski.** Nauki języka francuskiego udzielał od 1. III. 1936 r. dla uczniów kl. $II_2$ p. Stoffel Adam w dwu godz. tygodn. wspólnie z uczniami gimnazjum III.

## WYCIECZKI NAUKOWE I ĆWICZENIA PRAKTYCZNE W PRACOWNIACH SZKOLNYCH.

W Zakładzie istnieją trzy pracownie, a mianowicie: 1) biologiczna, 2) fizykalna, 3) pracy ręcznej w toku organizacji. Pracownia biologiczna z gabinetem jest zaopatrzona we wszelkie pomoce naukowe i przyrządy laboratoryjne, 3 akwarje oraz cały szereg hodowli roślinnych i zwierzęcych. Z pracowni korzystali uczniowie klasy I, II, i IV. Ćwiczenia prowadzono metodą laboratoryjną. Kierownikiem pracowni był p. inż Fałendysz Józef.

## PRACOWNIA FIZYKALNA.

Opiekunem gabinetu i pracowni był prof. Francoz Szulim. Ćwiczenia prowadzono metodą laboratoryjną. Z pracowni korzystali uczniowie kl. IIIa+b, VII i VIII pod kierownictwem nauczycieli prof. Francoza Szulima i naucz. Regaméya Leona.

**Sala rysunkowa** zaopatrzona w odpowiedni sprzęt i modele do nauki rysunków. Naukę rysunków prowadził w kl. $I_2$, $II—III_2$, $VI—VIII_2$ w 6 godz tyg. nauczyciel Szczepanik Władysław.

## PRACOWNIA BIOLOGICZNA

zaopatrzona w potrzebne pomoce naukowe i przyrządy laboratoryjne, posiada 3 duże akwarja oraz cały szereg hodowli roślinnych i zwierzęcych. Z pracowni korzystali uczniowie klas I, II i VI. Kierownikiem pracowni był naucz. inż. Józef Fałendysz.

Lekcje przyrodoznawstwa poza zajęciami w pracowni biologicznej odbywały się w myśl programów na wycieczkach, które prowadzono w okolice Tarnopola.

Obok przyrodniczych odbywano także wycieczki geograficzne i rysunkowe.

## POMOCE NAUKOWE.

**Bibljoteka nauczycielska** liczy obecnie 4102 pozycyj w 9578 tomach i 10.860 sprawozdań.

Bibljoteka zawiera przeważnie dzieła, które wyszły do r. 1914, nowszych wydawnictw posiada bardzo mało. Zawiadowcą bibljoteki był nauczyciel Hajda Filip, który ją w ciągu roku szkolnego porządkował i uzupełniał braki w inwentarzu bibljotecznym w kolumnie ceny kupna oraz miejsca i roku wydania dzieła.

Z bibljoteki korzystali: Grono nauczycielskie, Kółka naukowe Zakładu i poszczególni uczniowie. Wypożyczono nauczycielom w ciągu roku szkolnego 27 dzieł, dla Kółek naukowych Zakładu 148 tomów oraz 4 książki dla uczniów z klas wyższych.

Bibljoteka prenumerowała następujące czasopisma: Oświata i wychowanie, Czasopismo geograficzne, Fizyka i chemja w szkole, Gimnazjum, Neofilolog, Polonista, Ruch pedagogiczny, Wiadomości historyczno-dydaktyczne, Zrąb, Przegląd klasyczny, Wychowanie fizyczne.

**Bibljoteka pedagogiczna podręczna** liczyła w b. roku szk. 109 pozycyj. Bibljoteka obejmuje prócz dzieł z zakresu pedagogji i dydaktyki przedmiotów, czasopisma pedagogiczne, prenumerowane przez Bibljotekę Nauczycielską lub nadesłane przez Ministerstwo W. R. i O. P. Zawiadowcą bibljoteki pedagogicznej był nauczyciel Wiśniewski Karol.

## BIBLJOTEKA POLSKA UCZNIÓW

liczy z końcem roku sprawozdawczego 1977 dzieł, czyli o 340 więcej niż w roku poprzednim. Z bibljoteki korzystało 205 uczniów, którzy przeczytali 2011 książek, z czego przypada na poszczególne klasy:

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| I | 45 | uczniów przeczytało | 464 | książek czyli | 10,4 | ks. na ucz. |
| II | 45 | „ „ | 524 | „ „ | 11,64 | „ |
| IIIa | 14 | „ „ | 53 | „ „ | 3,8 | „ |
| IIIb | 36 | „ „ | 325 | „ „ | 9.03 | “ |
| VI | 25 | „ „ | 261 | „ „ | 10,44 | „ |
| VII | 20 | „ „ | 221 | „ „ | 11,05 | „ |
| VIII | 20 | „ „ | 163 | „ „ | 8,15 | „ |

Kilku uczniów nie korzystało z bibljoteki szkolnej, poży-

czając książki z bibljotek publicznych względnie prywatnych.

Za nieoddanie książki na czas ściągano kary w wymiarze 10 gr. za 1 tydzień. Wpływy te wyniosły zł. 21.80 i zostały zużyte w całości na oprawę 38 starych książek.

Zawiadowcą bibljoteki był Dr. Franciszek Machalski.

**Bibljoteka uczniowska niemiecka** liczyła w b. r. szk. 580 dzieł w 947 tomach. W ciągu roku zakupiono 19 dzieł w 21 tomach. Książki pożyczano w czasie wielkiej przerwy oraz po piątej lekcji nauki szkolnej.

Czytelnictwo przedstawia się w roku bieżącym następująco:

| | Ilość uczniów pożyczających | Ilość książek pożyczonych | Średnia |
|---|---|---|---|
| Kl. IIIb. | 30 | 75 | 2·5 |
| „ VI | 29 | 92 | 3·2 |
| „ VII | 23 | 136 | 5·9 |
| „ VIII | 18 | 69 | 3·8 |
| Razem | 100 uczniów | 372 książek | 3·72 |

Średnio na 1 ucznia przypada 3—4 książki pożyczone. Zawiadowcą bibljoteki był prof. Mosler Józef, bibljotekarzem uczeń kl. VII, Bieler Herman.

**Bibljoteka przyrodnicza** uczniowska liczyła 159 dzieł. W roku sprawozdawczym powiększyła się o 45 książek. Bibljoteka była czynna w poniedziałki, środy i piątki.

Zawiadowcą bibljoteki był naucz. inż. Józef Fałendysz, pomagała mgr. Marja Świstunówna.

**Gabinet historyczno-geograficzny** liczył w b. r. szk. 530 pozycyj inwentarza, obejmujących środki naukowe w postaci map fizycznych, politycznych, historycznych, obrazów do nauki historji i geografji, map plastycznych i globusów. W roku sprawozdawczym powiększył się o 5 pozycyj. Zawiadowcą był naucz. Lercher Ferdynand.

**Gabinet fizykalny** liczył w r. szkolnym 1934/35 880 poz. do nauki fizyki i 102 do nauki chemji. W b. roku szkolnym przybyło 41 pozycyj do nauki fizyki i 167 pozycyj do nauki chemji. Zawiadowcą gabinetu był prof. S. Francoz.

**Gabinet przyrodniczy** liczył w b. r. szkolnym w dziale mineralogja 622 pozycyj, botanika 204 pozycyj, zoologja 435 pozycyj, obrazy i tablice 461 pozycyj. Narzędzia i przybory gabinetowe 112 pozycyj, razem 1834 pozycyj. Zawiadowcą był naucz. inż. Józef Fałendysz.

**Gabinet rysunków** odręcznych liczył w b. r. szk. 160 poz. Zawiadowcą był naucz. Szczepanik Władysław.

**Gabinet archeologiczny** liczył w b. r. szk. 467 poz. Zawiadowcą był naucz. Wiśniewski Karol.

**Gabinet wychowania fizycznego** liczył w b. r. szk. 59 pozycyj. Zawiadowcą był naucz. Buła Józef.

## KURSY I KONFERENCJE NAUKOWE I WYCHOWAWCZE.

Konferencje przedmiotowe w związku z realizacją nowego programu nauczania w klasie III czteroletniego gimnazjum nowego ustroju odbyły się od dnia 26 września do 2 października 1935 r. w grupach nauczycieli szkół średnich tarnopolskich i objęły wszystkie przedmioty nauczania w kl. III-ciej. Na konferencjach tych przedyskutowano programy i ustalano rozdział materjału naukowego z uwzględnieniem korelacji.

W ciągu roku szkolnego brali nauczyciele udział w rejonowych konferencjach metodycznych różnych przedmiotów, połączonych z lekcjami praktycznemi. I tak nauczyciele języka polskiego Dr. Machalski i naucz. Rybiński wzięli udział w konferencjach metodycznych jęz. polskiego, które odbyły się dnia 9 października 1935 r. z lekcją pokazową z jęz. polskiego w kl. III w prywatnem gimnazjum T. S. L. w Tarnopolu i dnia 24 lutego 1936 r. z lekcjami praktycznemi języka polskiego w kl. III w Państw. gimnazjum I i II, nauczyciele języka łacińskiego p. Kosiak i p. Wiśniewski w konferencjach, które odbyły się dnia 21 marca 1936 r. w Tarnopolu, p. Kosiak w konferencjach rejonowych we Lwowie w dniach 25 i 26 listopada 1935 r. oraz w dniach 20 i 21 kwietnia 1936 r., prof. Mosler w konferencji rejonowej nauczycieli języka niemieckiego we Lwowie w dniach 31 stycznia 1936 r. i 1 kwietnia 1936 r. i w konferencji grupowej w Tarnopolu dnia 14 maja 1936 r. Nauczyciel Fałendysz brał udział w konferencjach rejonowych nauczycieli biologji, które odbyły się 30 października 1935 r. oraz 15 i 16 maja 1936 r. w Tarnopolu. Profesor Francoz i naucz. Regamèy brali udział w konferencjach metodycznych nauczycieli fizyki w dniu 11 października 1935 r. w Tarnopolu. Nauczyciel Regamèy w konferencjach rejonowych nauczycieli chemji we Lwowie w dniach 23 listopada 1935 r. i 21 lutego 1936 r. oraz w konferencjach grupowych nauczycieli chemji w Tarnopolu w dniach 30 listopada 1935 r. i 1 maja 1936 r. Nauczyciel Buła Józef w konferencji rejonowej nauczycieli wychowania fizycznego we Lwowie dnia 6 czerwca 1936 r. Nauczyciel Janicki Bolesław w konferencjach rejonowych i grupowych nauczycieli zajęć praktycznych w dniach 26 października 1935 i 4 kwietnia 1936 r.

Wszyscy nauczyciele brali udział w rejonowych konferencjach wychowawczych w Tarnopolu, na których wygłoszono referaty i przedyskutowano następujące zagadnienia:

Dnia 7 grudnia 1935 r. „Pomoc nauczycielstwa w samowychowywaniu się młodzieży”. Referenci: Dr. Machalski Franciszek (z I gimn.) i p. Sakaluk Paweł (ze szkoły pow.).

Dnia 28 lutego 1936 r. „Organizacja godzin wychowawczych”, referenci: p. Kamińska Aleksandra (z gimn. żeńsk.) i p. Hirschberg Joachim (z gimn. III).

Dnia 28 marca 1936 r. „Czytelnictwo młodzieży jako czynnik wychowawczy”, referenci: p. Hajdrych Włodzimierz (z gimn. T. S. L.) i p. Świstun Jan (z gimn. żeńsk.).

Nadto odbyły się lekcje praktyczne w zakładzie z konferencjami, które przeprowadzili pp. Dr. Machalski, Mosler i Francoz. Na lekcjach byli nauczyciele pokrewnych przedmiotów, którzy wzięli udział czynny również w konferencjach polekcyjnych.

## V. Wychowanie.

Praca wychowawcza odbywała się według opracowanego planu wychowawczego, ustalonego na posiedzeniach Rady Pedagogicznej w dniach 17 września i 14 października 1935 r. Prowadziło ją całe grono nauczycielskie zarówno na obowiązkowych lekcjach szkolnych wszystkich przedmiotów nauki, jak też na godzinach wychowawczych oraz w ramach organizacyj szkolnych przez systematyczne stosowanie odpowiednich zabiegów wychowawczych z góry ułożonych. Jednostkami organizacyjnemi, w których realizowano plan wychowawczy szkoły z uwzględniemiem samowychowywania się młodzieży były: 1. klasy 2. Gminy klasowe 3. Samorząd szkolny (Gmina szkolna) 4. Czytelnia (Świetlica) 5. Straż Przednia 6. Drużyna Harcerska 7. Hufiec Szkolny P. W. 8. Sodalicja Marjańska 9. Koło L. O. P. P. 10. Koło Popierania Budowy Szkół Powszechnych 11. Koło Krajoznawcze z sekcją Ochrony Przyrody 12. Koło Ligi Morskiej i Kolonjalnej 13. Szkolna Kasa Oszczędności 14. Koło Czerwonego Krzyża 15. Bibljoteka uczniów (polska i niemiecka) 16. Kółko Polonistyczne 17. Kółko Filologiczne 18. Kółko Historyczne 19. Kółko Sportowe „Pentatlon” 20. Chór Szkolny 21. Orkiestra 22. Koło Rodzicielskie.

Opiekę nad każdą organizacją uczniowską sprawował wyznaczony przez Dyrektora nauczyciel, który był odpowiedzialny za wyniki pracy wychowawczej w powierzonej mu organizacji i prowadził ją celowo na podstawie konkretnego programu przez zabiegi wychowawcze skoordynowane z głównym problemem wychowawczym szkoły w r. szk. 1935/6, sta-

nowiącym niejako oś wychowawczą zakładu. Tem głównem zagadnieniem wychowawczem, około którego obracały się wszystkie wysiłki i zabiegi wychowawcze, było wyrobienie u wychowanków poczucia odpowiedzialności za własne czyny i słowa oraz wytrwałości i systematyczności w nauce i spełnianiu na siebie przyjętych obowiązków jako pogłębienie i dalszy etap pracy wychowawczej w zakresie zeszłorocznego problemu wychowawczego szkoły. Realizacja problemu wychowawczego odbywała się na tz. godzinach wychowawczych i przy każdej nadarzonej sposobności, zapomocą pogadanek z całą klasą, i indywidualnych rozmów z uczniami, zapomocą obserwacji przygotowywania się uczniów na lekcje, porozumiewania się z innymi nauczycielami i z domem rodzicielskim uczniów i obserwacji udziału w pracy w organizacjach szkolnych. Aby móc wpływać w wytkniętym kierumku wychowawczym, każdy wychowawca starał się możliwie jak najdokładniej poznać swych wychowanków przez systematyczne obserwacje grupy klasowej i poszczególnych jednostek. Wyniki zapisywał w arkuszach obserwacyjnych. Jako opiekun gminy klasowej czuwał wychowawca nad samowychowaniem się młodzieży na terenie samorządu klasowego i ogólno-szkolnego, kontrolował wykonywanie programu pracy, służył radą i pomocą w wypadkach, kiedy się młodzież po nią do niego zwracała, czuwał nad jej postępami w nauce, śledząc wytrwałość i pilność w pracy, sposób nabywania wiedzy w szkole i w domu przez odwiedzanie lekcyj wszystkich przedmiotów przez konferencje z nauczycielami i częste porozumiewanie się z rodzicami na zebraniach patronatów klasowych i indywidualnych z nimi rozmowach. W ten sposób z wspólnym wysiłkiem szkoła i dom dążyły do wykorzenienia u młodzieży powierzchowności i lekkomyślności w pracy, budząc u niej równocześnie dyspozycje do systematyczności i wytrwałości w spełnianiu obowiązków i wyrabiając silną wolę i charakter.

Niezałeżnie od problemu wychowawczego, obranego na rok szkolny 1935/36 planem wychowawczym objęto motywy, wychowania religijno-moralnego, obywatelsko-państwowego, społecznego, umysłowego, estetycznego i fizycznego.

## A) WYCHOWANIE RELIGIJNO-MORALNE.

Wychowanie religijno-moralne otrzymywała młodzież na lekcjach religji, w czasie egzort i nauk rekolekcyjnych oraz przez udział w nabożeństwach. W ciągu roku szkolnego przystępywała młodzież trzy razy do Świętych Sakramentów. W dniu 13 listopada 1935 r. obchodziła uroczyście święto Patrona gimnazjum, św. Stanisława Kostki, ku czci Jego urządziła Sodalicja Marjańska Akademję.

### Sodalicja Marjańska.

Sodalicja Marjańska Uczniów działała pod kierunkiem zarządu składającego się z sod. Jaroszewskiego Adolfa (VIII) jako prefekta, sodalisów Bryka Henryka (kl. VII) i Fritza Ryszarda (kl. VII) jako zastępców, Brzozowskiego Janusza (kl. IIIb) jako sekretarza, a Sławnego Kazimierza (kl. VII) jako skarbnika.

W bieżącym roku wprowadzono podział Sodalicji na dwie sekcje: młodszych i starszych. Sekja młodszych pod kierunkiem sod. Fritza odbywała zebrania co miesiąc. Na zebraniach tych młodsi uczniowie składali sprawozdania z przeczytanych lektur religijnych i spełnionych dobrych uczynków, a ponadto zapoznawali się z celami i zasadami życia sodalisów.

Sekcja starszych pod osobistem kierownictwem Moderatora Sodalicji pracowała nad pogłębianiem znajomości zasad życia wewnętrznego ze szczególnem uwzględnieniem analizy oraz psychologji wiary i życia nadprzyrodzonego.

Na 6 zebraniach plenarnych omawiano w żywych dyskusjach najaktualniejsze dla uczniów zagadnienia światopoglądowe, jak stosunek do kina, rozrywek, prasy i innych organizacyj szkolnych, zagadnienia mniejszościowe i t. d. ze stanowiska etyki chrześcijańskiej.

Sodalicja liczyła 54 członków. Moderatorem był ks. Dr Jerzy Jaglarz.

## B) WYCHOWANIE OBYWATELSKO-PAŃSTWOWE I SPOŁECZNE.

Zabiegi wychowawcze przejawiały się w wysiłkach do urobienia typu obywatela świadomego swych obowiązków względem Państwa i Jego mocarstwowego stanowiska. Wdrażano więc młodzież do solidnej i wytrwałej pracy nad zdobywaniem gruntownych wiadomości i uzyskaniem pełnego wykształcenia, które mają być w przyszłości podstawą pracy twórczej dla dobra Państwa i społeczeństwa.

Praca w tym kierunku odbywała się w następujących zespołach i organizacjach szkolnych:

### 1. Straż przednia.

W roku sprawozdawczym zreorganizowany został zespół Straży przedniej. Zespół tworzyli uczniowie kl. VI-tej: Chuderski Aleksander, Czereda Tadeusz, Marzec Zygmunt, Skibiński Szczepan i Tarnawski Stanisław.

Po pięciu zebraniach organizacyjnych i ideowych, zespół rozpoczął pracę w bibljotece T. S. L., gdzie uporządkował o-

koło 1500 książek, z czego większą część wysłał do bibljoteczek wiejskich T. S. L. Oprócz tego połowa zespołu raz tygodniowo pracowała w redakcji tygodnika „Głos Polski", druga zas zbierała książki wśród uczniów zakładu dla biednej młodzieży.

Do obozu letniego Straży Przedniej w Dźwinogrodzie zgłosiło się trzech członków zespołu a to: Chuderski, Marzec i Skibiński. Uczniowie ci wezmą również udział w zlocie Straży Przedniej w Zaleszczykach.

Instruktorem zespołu był nauczyciel Prywatnej Szkoły Handlowej T. S. L. w Tarnopolu p. Falęcki.

## 2. Drużyna Harcerska

po nazwą „3-ej drużyny harcerzy im. ks. Józefa Poniatowskiego" liczyła w roku szkolnym 1935/36, 52 członków, w tem 2 ze szkoły powszechnej.

Drużyna składała się z zastępu chłopców starszych, uczniów kl. VI i VII, prowadzonego przez drużynowego H. K. Michała Bełzę, ucz. kl. VIII. z zastępu zastępowych pod kierownictwem ćw. Adama Huculaka, ucz. kl. VII oraz 5-ciu zastępów chłopców młodszych, a to: zastęp „Lisów" — zastępowy ćw. Olgierd Głębowicz, ucz. kl. IIIb; zastęp „Jeleni" — zastępowy ćw. Zbigniew Jakobiszyn, ucz. kl. IIIb; zast. „Czajek" — zastępowy wyw. Klemens Stachów, ucz. kl. IIIa; zast. „Żmij" — 2-owy wyw. Adolf Zakrzewski, ucz. kl. IIIa; zast. „Orłów" — 2-owy wyw. Kazimierz Buczkowski, ucz. kl. IIIa.

Rad drużyny odbyło się 15. Zbiórek drużyn 18 w tem 8 wycieczek. Zbiórek zastępów było 192 w tem 108wycieczek. Drużyna urządziła jako imprezę propagandowo-finansową św. Mikołaja dla dzieci w dniu 5 grudnia 1935 r. oraz odegrała dwukrotnie sztukę p. t. „Prawy harcerz" (18 kwietnia 1936 dla uczniów I gimn. — 23 kwietnia 1936 dla szerszej publiczności w sali „Sokoła").

Drużyna wzięła czynny udział w „Tygodniu Harcerza". Do biegu harcerskiego, urządzonego przez Hufiec Harcerzy stanęło 4 zastępy, zdobywając 2 pierwsze miejsca i 1 drugie. („Lisy" 1-sze miejsce w grupie wywiadowców; „Czajki" 1-sze miejsce w grupie młodzików; „Jelenie" 2-gie miejsce w grupie wywiadowców).

Wszystkie zastępy wzięły udział w wiosennym wyczynie wycieczkowym poleconym przez główną kwaterę Harcerzy, urządzając 24 godzinne wycieczki i zyskując 2-gie miejsce w punktacji Hufca Harcerzy.

Program pracy nakreślony z początkiem roku szkolnego został z małemi odchyleniami wyczerpany. 1 harcerz zdobył stopień Harcerza Rzeczypospolitej, 3-ch harcerzy stopień ćwi-

ka, 12-tu stopień wywiadowcy, 11-tu stop. młodzika, 5-iu harcerzy zdobyło 18 sprawności.

Z końcem roku szkolnego drużyna liczy 1-go harcerza Rzeczypospolitej, 3 ćwików, 21 wywiadowców, 22 młodzików i 5 bez stopnia (ochotników).

Dochody czerpała drużyna ze składek członkowskich, imprez oraz ze subwencyj Koła Rodzicielskiego.



Stan kasy w dniu 1 czerwca 1936 r.

| | | |
|---|---|---|
| dochody | . | 298·35 zł. |
| rozchody | . | 247·51 „ |
| saldo | | 50·84 zł. |

Ponadto na książeczce M. K. K. O. w Tarnopolu 77.48 zł.

Inwentarz drużyny powiększył się o 1 kociołek, 4 obrazy z życia harc., 1 żeton, 1 nóż, 1 latarkę i 4 książki.

Stan bibljoteki drużyny: 72 książki.

Drużyna prenumerowała „Skauta", „Na Tropie" i „W kręgu wodzów".

Drużynowym był HK. Bełza Michał, ucz. kl. VIII, przybocznymi ćw. Adam Huculak, ucz. kl. VII i wyw. WP. K. Siekierka, ucz. kl. VII, opiekunem Dr. Franciszek Machalski, harcmistrz.

### 3. Hufiec szkolny P. W.

Przysposobienie wojskowe uczniów odbywało się w środy dla stopnia I-go i we czwartki dla stopnia II-go od godz. 14·30 do 16·30 według programu zatwierdzonego przez Min. Spraw Wojsk. w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. Stan hufca I stopnia liczył 24 uczniów z kl. VI, II stopnia 13 uczniów z kl. VII.

Ćwiczenia odbywały się na boisku P. W. i w terenie, w zimie w Zakładzie.

W maju od 18—20 dla II stopnia i od 22—25 dla I stopnia odbyły się 3-dniowe ćwiczenia polowe. Po ukończeniu r. szkolnego uczniowie II-go stopnia udadzą się do obozu ćwiczebnego , który będzie zakończeniem wyszkolenia.

Kierownikiem fachowym był Kmdt Pow. P. W. i W. F. pporucznik rez. Lubieniecki Walenty, opiekunem pedagogicznym naucz. Buła Józef.

### 4. Koło L. O. P. P.

W tutejszym Zakładzie istnieją dwa Koła: nauczycielskie i uczniowskie. Nauczycielskie w roku sprawozdawczym liczyło 13 członków, uczniowskie miało zmienną ilość członków, z końcem roku sprawozdawczego 214.

Działalność Koła uczniowskiego wyrażała się w szerzeniu

uświadomienia zadań lotniczo-gazowej obrony Państwa, w braniu udziału w obchodzie XII tygodnia L. O. P. P., w przeszkoleniu szybowcowem i zbieraniu składek. Działalnością Koła kierował Zarząd, w skład którego wchodzili uczniowie: J. Runiewicz (VII) przewodniczący, J. Koblański (VII) sekretarz, B. Hercuń (IIIa) skarbnik, i Wł. Nakoneczny, kronikarz. pod opieką nauczyciela inż. L. Regamey.

W ciągu roku sprawozdawczego uczeń J. Runiewicz (VII) wygłosił dwa referaty na tematy: „Krótka historja lotnictwa" i „Szybownictwo" i uczeń T. Czereda (VI) jeden referat na temat: „Obrona przeciwgazowa".

Podczas obchodu XII tygodnia L. O. P. P. Koło upiększyło gmach Zakładu emblematami L. O. P. P. i festonami oraz stylizowanemi sylwetkami szybowców i balonów. Prócz tego uczniowie tutejszego Zakładu: J. Runiewicz (VII) i T. Czereda (VI) brali udział w konkursie latawców, przyczem I nagrodę uzyskał J. Runiewicz oraz uczniowie: R. Gomoliński (IIIa) i J. Runiewicz (VII) brali udział w konkursie modeli latających w Tarnopolu, zaś J. Runiewicz (VII) brał udział w ogólnokrajowym konkursie we Lwowie.

Uczeń J. Runiewicz (VII) nadto podczas wakacyj letnich w roku 1935 przeszedł praktyczny kurs szybowcowy kat. B. w Brzeżanach.

W roku sprawozdawczym do dnia 6 czerwca 1936 Koło wpłaciło wkładek 10 groszowych w kwocie 126 zł. 60 gr., do końca roku szkolnego wpłynie do kasy Koła do 90 zł.— Pieniądze uzyskane ze składek Koło odprowadza do Powiatowego obwodu L. O. P. P. w Tarnopolu.

W drugiem półroczu roku sprawozdawczego Koło sporządziło gablotkę, w której wywieszało kronikę L. O. P. P. i uruchomiło bibljoteczkę, ofiarowaną przez Wojewódzki Okręg L. O. P. P. w Tarnopolu. Bibljoteczka liczy 51 pozycyj.

Pod kierownictwem nauczyciela B. Janickiego uczniowie tutejszego Zakładu wykonali 30 modeli samolotów belkowców typu 54 K. B. i 7 K. B. i kadłubowców typu 31 K. B. Modele wykonano w pracowni robót ręcznych.

## 5. Koło Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Członkami Koła są wszyscy uczniowie Zakładu. Wkładka miesięczna wynosi 5 gr. od ucznia. W roku sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń zarządu koła i Walne Zebranie Członków. Pracą w kole kierował prezes — ucz kl. VII, Pawliszyn Bolesław. Celem koła było zapoznanie członków z znaczeniem, jakie posiada morze dla Państwa w dziedzinie polityki gospodarczej i wojennej. W tym celu wygłoszono 2 referaty, t. j. dnia 17.XI 1935 r. na temat: „Znaczenie morza w polity-

ce gospodarczej Polski" i dnia 13.II 1936 r. „Polska Bandera na obcych wodach". Z okazji 16-lecia odzyskania dostępu do morza urządzono w dniu 15 II. 1936 r. uroczystość szkolną, w której wzięli udział wszyscy uczniowie Zakładu. Tytułem wkładek uczniowskich odprowadzono do Kasy Oddziału L. M. K. w Tarnopolu sumę 34 zł. Prócz tego złożyli członkowie Koła kwotę 83.50 zł. na F. O. M. Najistotniejszem zadaniem koła było budzenie wśród członków szczerego zainteresowania się kwestją własnego morza i własnych kolonij. Kołem opiekował się nauczyciel Filip Hajda.

## Kółko Turystyczno-Krajoznawcze.

Kółko posiadało w bieżącym roku szkolnym 2 sekcje: 1) przyrodniczą, 2) wycieczkową. Każda z tych sekcyj miała własny zarząd i samodzielnie pracowała. Na czele Kółka Turystyczno-Krajoznawczego stał Zarząd, wybrany na Walnem Zebraniu członków w dniu 10 września 1935 r. Do Zarządu weszli: 1) Marzec Zygmunt kl. VI — prezes, 2) Hertman Dawid kl. VI — przewodniczący sekcji geograficzno-wycieczkowej, 3) Mandler Herbert kl. VI — skarbnik, 4) Rychlewski Tadeusz kl IIIa — sekretarz, 5) Brzozowski Janusz kl. IIIb — bibljotekarz. Sekcja przyrodnicza: 1) Zarząd sekcji odbył w b. r. szk. 5 posiedzeń, na których omawiano sprawy związane z działalnością sekcji. Z wkładek członkowskich wynoszących po 5 gr. miesięcznie zebrano 56 zł. 50 gr. Rozchód wyrosił 41 zł. 95 gr. Poszczególne pozycje rozchodu: 1) Bibljoteka przyrodnicza 26 zł. 35 gr., 2) Oprawa tablic przyrodniczych 8 zł., 3) Ogród szkolny 5 zł., 4) „Znicz Podola" 1 zł. 55 gr., 5) Inne wydatki 1 zł. 5 gr. Działalnośc sekcji: 1) Członkowie sekcji prowadzili akcję dożywiania i ochrony ptaków w zimie przy pomocy skrzynek i karmików u siebie w domu i w ogródku szkolnym. Wybudowano i wywieszono w tym celu 40 skrzynek i 8 karmików dla ptaków. Osobna komisja kontrolowała akcję dożywiania. 2) Członkowie sekcji założyli ogródek szkolny 3) Zasadzili w lesie Petrykowskim przeszło 200 drzewek, 4) Oprawili 50 zniszczonych tablic przyrodniczych w półsztywny karton, 5) W ciągu roku odbyły się 4 pogadanki przyrodnicze z wyświetlaniem, 6) Bibljoteka przyrodnicza zwiększyła się w b. r. szk. o 45 książek (z czego Dyrekcja zakładu zakupiła 25 tomów) i liczy obecnie 159 książek. II Sekcja geograficzno-wycieczkowa: Zarząd sekcji odbył w b. r. sz. 5 posiedzeń, na których omawiano aktualne sprawy. Działalność sekcji; 1) Album geograficzny wzrósł o 85 widokówek i liczy obecnie 210 kartek — widokówek. 2) Zakupiono 4 przewodniki, 3) Zaprenumerowano „Znicz Podola" 4) Członkowie sekcji byli w kontakcie z uczniami szkół średnich w Jugosławji, gdzie wysłano 5 listów, 5) Odbyto 3 pogadanki z wyświetlaniem

na tematy „Podróże i odkrycia we wiekach średnich i nowożytnych" z uwzględnieniem odkryć podróżników polskich, 6) Członkowie sekcji odbyli w b. r. szk. 3 wycieczki: 1. do Krakowa, gdzie zwiedzili ważniejsze zabytki miasta, Wawel, kryptę Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego i wzięli udział w sypaniu ziemi na kopiec Marszałka w Sowińcu, 2) do Trembowli, gdzie zwiedzili bazylikę, zamek, klasztor, kamieniołomy, jar Seretu i ruiny monasteru, 3) do lasu petrykowskiego z okazji „Święta lasu".

Opiekunem Koła był naucz. Inż. Fałendysz Józef.

### 7. Kółko Polskiego Czerwonego Krzyża.

Kółko Polskiego Czerwonego Krzyża w drugim roku swego istnienia liczyło w ciągu 8 miesięcy roku szk. 1935/36 155 członków, w dwóch ostatnich miesiącach stan członków zmniejszył się do liczby 140 członków. Celem Kółka jest działalność charytatywna, tudzież higjena osobista i Zakładu. Cel pierwszy został zrealizowany przez sprawienie mundurku szkolnego jednemu z uczniów, a dalsze dwa cele przez propagowanie i przestrzeganie czystości osobistej i Zakładu.

Zarząd Kółka stanowią: Hucajluk Orest (kl. VII) przewodniczący, Koffler Edward, zast. przew., Sławny Kazimierz, sekretarz, Bieler Herman, skarbnik i skarbnicy poszczególnych klas. Stan składek do dnia 6 czerwca b. r. przedstawia się następująco:

| | | |
|---|---|---|
| Dochody: | Saldo z poprzedniego roku szkoln. | 49 zł. 61 gr. |
| | Wkładki w r. szk. 1935/36 | 75 „ 45 „ |
| | Razem w dochodach | 125 zł. 06 gr. |
| Rozchody: | Przekazano 33% dla Komisji Oddz. | 23 zł. 65 gr. |
| | Zakupiono mundurek dla uczniów | 32 „ 00 „ |
| | Prenumerata miesięcznika „Czyn młodzieży" | 5 „ 25 „ |
| | Razem w rozchodach | 60 zł. 90 gr. |
| | Saldo na rok szkolny 1936/37 | 64 zł. 16 gr. |

którą to kwotę złożono na książeczce M. K. O. w Tarnopolu. Do ściągnięcia zostaje jeszcze kwota 4 zł. 85 gr.

W dniu 7 czerwca b. r. odbył się obchód „Dnia Matki", w którym wzięła udział delegacja uczniów z Kółka Szkolnego P. C. K. Kołem opiekował się naucz. Buła Józef.

### 8. Szkolne Koło Towarzystwa Popierania Budowy Szkół Powszechnych.

Koło Towarzystwa Budowy Szkół Powszechnych liczyło na początku roku szkolnego 1935/36, 211 uczestników między uczniami. Cyfra ta w drugiej połowie spadła na 207 uczestni-

ków. W ciągu b. r. szk. złożyli uczniowie 185.70 zł. z poprzedniego roku tytułem zaległości wysłano 16.10 zł., z sekretarjatu gimnazjum ze sprzedaży znaczków 3·25 zł., 1.50 zł. ze sprzedaży znaczków w gronie nauczycielskiem. Razem w bież. r. szkol. do 6 czerwca 1936 r. zebrano na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych 200 zł. 55 gr. tylko ze sprzedaży znaczków. Ponieważ z początkiem r. szk. Koło miało znaczków i legitymacyj za 166 zł. 55 gr. a w ciągu roku dobrało znaczków za 140 zł., razem na kwotę 306 zł. 55 gr., przeto z dniem 1 czerwca b. r. Koło posiadało znaczków i legitymacyj na sumę 100 zł.

Poza tym rachunkiem Koło odesłało do Zarządu Okręgowego 15 zł. 60 gr., a to 5 zł. za żetony od grona nauczycielskiego, 1 zł. 60 gr. za 8 broszur „Budujemy" od klas i 9 zł. za 90 nalepek od Dyrekcji Zakładu.

Koło prowadził przez wrzesień sekretarz gimnazjum p. Adolf Raczuń, przez resztę roku prof. Kosiak Marjan.

## 9. Szkolna Kasa Oszczędności.

W b. r. szk. odbył się w Zakładzie „Dzień Oszczędności" w którym p. prof. Francoz przedstawił zebranej młodzieży sprawę oszczędności, jej znaczenie dla jednostki i ogółu czyli dla Państwa. Zakład prowadzi wśród młodzieży żywą propagandę idei oszczędności.

Stan oszczędności w dniu 1 czerwca 1936 r. przedstawia się jak następuje:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 61 | książeczek | PKO | na ogólną kwotę | 1270 zł. |
| 9 | „ | MKKO | „ „ „ | 355 „ |
| 1 | „ | PKKO | „ „ „ | 21 „ |
| 2 | „ | Kasy Stefczyka | „ „ | 7 „ |
| Razem oszcz. 83 | uczniów | | na ogólną kwotę | 1653 zł. |

Przyrost w b. r. szk. wynosi 33 książeczek oszczędności z kwotą 680 zł.

Przeciętna kwota przypadająca na jednego ucznia oszczędzającego wynosi ok. zł. 20, zaś na ucznia Zakładu zł. 7.60. Oszczędności posiada 38 % uczniów.

Opiekunem jest prof. Francoz Szulim.

## 10. Samorząd Szkolny.

Gminą szkolną kierował Zarząd, który przeprowadzał uchwały Wydziału Gminy, składajcego się z zarządów gmin klasowych. Sejmik, który odbył się dnia 28.X 1935 przeprowadził dyskusję nad programem działalności gminy na r. szk. 1935/36.

Do Zarządu należeli: Bełza M. kl. VIII — wójt, Siekierka K. kl. VII i Paszkowski M. kl. III jako zastępcy wójta, Boszkie-

wicz T. kl. VIII — sekretarz, Teitelbaum M. kl. VIII — skarbnik, Franenglas I. kl. VIII — gospodarz czytelni. Po półroczu Wydział dokonał zmiany w składzie zarządu, wybierając na miejsce uczniów kl. VIII ze względu na egzamin dojrzałości uczniów kl. VII. Wójtem został Wróbel J., sekretarzem Nakoneczny Wł., skarbnikiem Bieler H., gospodarzem Czytelni Boszkiewicz J. z kl. VI, zastępcą Głębowicz Olg. z kl. IIIb.

Jak w poprzednich latach, tak i w tym roku Gmina szkolna opiekowała się Czytelnią i urządzała uroczystości szkolne.

I. Czytelnia prenumerowała następujące czasopisma: Skrzydlatą Polskę, Iskry, Przyrodę i Technikę, Na tropie, Filomatę, Kuźnię Młodych, Czyn Młodzieży i Świat i życie. Czasopisma te opłacane były z funduszu Dyrekcji Zakładu.

Z funduszów gminy szkolnej prenumerowano Gazetę Polską i Biuletyn polsko-ukraiński. Zakupiono dla Czytelni Wielką Wojnę w 12 zeszytach (wyd. Trzaski) a w połowie poniesiono koszta kupna Albumu Legjonów Polskich.

Czytelnia otwarta była każdego dnia od godz. 4—7-mej z wymienieniem dni osobno dla uczniów klas niższych i wyższych. W Czytelni uczniowe spędzali czas na czytaniu czasopism i grze w szachy.

II. Gmina szkolna urządziła następujące uroczystości:

a) 17-letnia rocznica Niepodległości Państwa Polskiego w dniu 11 listopada.

b) Imieniny Pana Prezydenta Prof. I. Mościckiego dnia 1 lutego 1936.

c) Dnia 19 marca jako w dzień Imienin Marszałka uczczono pamięć Wskrzesiciela Polski odczytaniem wyjątków z pism J. Piłsudskiego i złożeniem 83.50 zł. na F. O. M.

d) Rocznica Konstytucji 3-go Maja.

e) Dnia 12 maja odbyła się żałobna Akademja w I-szą rocznicę śmierci Marszałka.

f) Dnia 3 czerwca uroczysty obchód 10-lecia rządów Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

III. Zarząd ułożył na podstawie ankiety wśród uczniów regulamin dla członków gminy, obejmujący pozytywne wskazania postępowania i zachowania się uczniów (stosunek ucznia do szkoły, nauki, przełożonych i starszych, współżycie kolegów, zachowanie się poza szkołą).

IV. Zarząd prowadził bibljotekę podręczników szkolnych dla uczniów kl. VI, VII i VIII. Korzystało z niej 62 uczniów pożyczając 98 książek. Z funduszów gminy zakupiono 27 książek na sumę 32 zł.

V. Zarząd zorganizował we wszystkich gminach klaso-

wych zbiórkę na F. O. M., uzyskując pokaźną sumę 83.50 zł. (przeciętnie 40 gr. na 1-go ucznia)

VI. Komitet redakcyjny (Runiewicz J., Hucajluk O., Knopfholz J., Günsberg Sz. z kl. VII i Fritz R. z kl. VI) wydał 8 numerów gazetki ściennej „Nasza myśl", poświęconej sprawom szkolnym.

Gmina szkolna przez działalność swoją była jednym z ważniejszych czynników w wychowaniu młodzieży pod względem społecznym, obywatelskim i państwowym.

| | | |
|---|---|---|
| Dochód ze składek uczniów . . . . | 205.15 | zł. |
| Rozchód . . . . . . . . | 133.79 | „ |
| Pozostałość na r. szk. 1936/37 | 71.36 | „ |

Gmina posiada jedną obligację Pożyczki Narodowej na 100 zł.

Opiekunem gminy był naucz. Ferdynand Lercher.

## C) WYCHOWANIE UMYSŁOWE.

Wychowanie umysłowe postępowało zasadniczo na lekcjach szkolnych zgodnie z obowiązującemi planami i programami nauczania. Oprócz tego dla rozszerzenia i pogłębienia wiedzy szkolnej służyły Kółka naukowe, w których młodzież znajdowała zaspokojenie swych potrzeb i dążności intellektualnych w umiłowanym przedmiocie, ucząc się pod kierunkiem opiekunów racjonalnej metody pracy naukowej.

### 1. Kòłko Polonistyczne.

Praca w Kòłku Polonistycznem rozwijała się dalej, aczkolwiek w tempie jeszcze powolnem skutkiem braku odpowiedniej ilości egzemplarzy omawianych dzieł Stefana Żeromskiego. Program Kółka Polonistycznego obejmował zapoznanie się przez lekturę i dyskusję z nejcelniejszemi utworami wspomnianego pisarza oraz ze współczesną literaturą polską na t. zw. „kwandrausach literackich".

Odbyto ogółem 7 zebrań, na których omówiono następujące dzieła: 1) S. Żeromski „Syzyfowe prace", „Ludzie bezdomni" i „Popioły"; 2) Goebel F., „Z dnia na dzień; 3) Bieniasz, „Edukacja Jòzia Barącza", 4) Wierzyński. „Laur olimpijski".

Członków Kółko liczyło 11 z klas VI—VII. Prezesem był Adam Pytel, ucz. kl. VIII, sekretarzem Boszkiewicz T., ucz. kl. VIII. Opiekunem Dr. Franciszek Machalski.

### 2, Kóło filologiczne

miało w r. szk. 1935/36 w kl. VI 6 członków, w kl. VII 5 czł., w kl. VIII 5 czł., czyli razem 16 członków. Kółko ukonstytuo-

wało się na posiedzeniu dnia 1 październik 1935, wybierając Zarząd w następującym składzie: Emil Pricak, kl. VIII, prezes, Rzepnijski Jerzy, kl. VI, sekretarz, do historji. potem Tarnawski Stanisław, kl. VI, Günsberg Szymon, kl. VII, skarbnik. Równocześnie ustalono referaty na cały rok szk. Pozatem odbyły się cztery posiedzenia z następującemi referatami:

19/XI. 1935 Pricak Emil „Wpływ Ksenofonta Kyropedji VIII c. 7. 6—28 na Sall. Bell. Jug. c. 10", 4/II 1936, Perlman kl. VII „Wpływ Hom. Iljad. ks. III 205—224 i ks. VII 345—378 na Kochanowskiego „Odprawę posłów greckich", 17/IV 1936 Hertman Dawid kl. VI, „Wpływ Virg. Georg. ks. VI 466—488 na Ovid. Metam. ks. XV 783—798" 9/VI 1936 Bieler kl. VII, Wpływ Plat. Fed. p. 80a—e 81b na Cic. Tusc. disp. I § 72.

Kółko Filologiczne ma bibljotekę. która z 77 książek w 56 tomach, wzrosła o 13 książek w 12 tomach do 90 ks. w 68 tomach.

W ciągu roku 32 uczniów pożyczyło 93 tomów, najwyższa liczba wypożyczonych tomów wynosiła 10 t.

Członkowie kółka płacili po 5 gr. na 2 miesiące, co przyniosło z zaległościami 5 zł. 46gr., subwencja Koła Rodzicielskiego 15 zł, saldo z poprzedniego roku 4 zł. 94 gr. inne 3 zł. 3 gr. czyli razem dochody do końca maja wynosiły 28 zł. 43 gr. Z tych pieniędzy kupiono 13 książek za 18 zł. 70 gr. i oprawiono 7 książek za 5 zł. 65 gr. Rozchody wynosiły zatem 24 zł. 35 gr., a saldo z dniem 1 czerwca 4 zł. 8 gr.

Kółkiem opiekował się prof. Marjan Kosiak.

### 3. Kółko historyczne.

Na zebraniach kółka, w których udział brali uczniowie kl. VI, VII i VIII, tematem pogadanek i dyskusyj były następujące zagadnienia:

1. Żołnierz polski w rozkazach J. Piłsudskiego.
2. 11 listopada 1918 r. (Na podstawie „Poprawek historycznych")
3. O roku 1920.
4. Militarna strona powstania styczniowego.
5. O armji narodowej.
6. O obronie Państwa.
7. O wartości żołnierza Legjonów.

Zadaniem kółka było zaznajomienie uczniów z niektóremi wydarzeniami lub zagadnieniami współczesnemi Państwa Polskiego na podstawie wyjątków z pism i rozkazów Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Opiekunem kółka był naucz. Ferdynand Lercher.

## D) WYCHOWANIE ESTETYCZNE.

Wychowanie estetyczne znajdowało swój wyraz w nauce rysunków, śpiewu i muzyki i uczestnictwie młodzieży w audycjach muzycznych, które urządzało Towarzystwo Przyjaciół Muzyki w Tarnopolu, oraz w przedstawieniach teatralnych i poranku recytatorskim Kazimiery Richterówny. Nadto rozwijała młodzież swe uczucia estetyczne w organizacjach takich jak orkiestra i chór szkolny. Chór składał się z 36 uczniów kl. VI—VIII. Opracowano 15 pieśni. Chór czterogłosowy mieszanyny (chłopięco-męski) opracował 6 pieśni. Do nauki śpiewu posługiwano się szkolnem harmonjum nożnem. Orkiestra obejmowała zespół skrzypcowy II stopnia, składający się z 12 uczniów różnych klas. Wyćwiczono 10 utworów. Na naukę śpiewu poświęcono 2 godziny tygodniowo. Na naukę zespołowej 1 godz. tyg. Zespoły występowały 11 razy w roku szkolnym z okazji różnych uroczystości państwowych, narodowych i szkolnych. Naukę prowadził i opiekował się kółkiem muzycznem nauczyciel Lubelski Ludwik.

## E) WYCHOWANIE FIZYCZNE.

1. Wychowanie fizyczne obejmowało ćwiczenia gimnastyczne, gry i zabawy i sporty. Cwiczenia gimnastyczne prowadzone były według systemu Linga w zastosowaniu Sikorskiego a odbywały się w sali gimnastycznej i na dziedzińcu Gimnazjum III w wymiarze 2-ch godzin tygodniowo dla każdej klasy.

Gry ruchowe, tudzież gry i zabawy polowe uprawiano w godzinach popołudniowych w wymiarze 1 godz. tyg. dla każdej klasy. Wychowaniem fizycznem kierował naucz. Buła Józef.

Uczniowie sprawniejsi grupowali się w kółku sportowem „Pentatlon" celem udoskonalenia się w grach drużynowych, lekkiej atletyce i sportach zimowych poza obowiązkowemi godzinami gier i zabaw. Zarząd kółka stanowili Marzec Zygmunt (przewodniczący), Boszkiewicz Józef (gospodarz) i skarbnicy. W okresie wiosennym Zarząd kółka zorganizował międzyklasowe zawody w siatkówce. I-sze miejsce zdobyła drużyna klasy VI. W połowie czerwca odbędzie się doroczne święto sportowe połączone z zawodami lekko-atletycznemi, w których i drużyna kółka weźmie udział.

Z początkiem i końcem roku szkolnego 1935/36 odbyły się próby o P. O. S. Na 150 uczniów uprawnionych do starania się o P- O. S. osiągnęło odznakę 116 czyli 80%, uczniów dopuszczonych do prób. Odznakę strzelecką uzyskało 12 uczniów. Opiekunem wychowania fizycznego kółka sportowego był naucz. Buła Józef.

## 2. Opiepa lekarska.

Nadzór i opiekę higjeniczno-lekarską nad młodzieżą szkolną sprawował lekarz szkolny Dr. Jan Marja Schmidt, poświęcając na ten cel 4 godziny tygodniowo.

Lekarz szkolny przeprowadził w roku sprawozdawczym 438 badań indywidualnych z uwzględnieniem wszystkich pomiarów ciała i wystawieniem kart zdrowia oraz przyjął w gabinecie lekarskim 148 uczniów którzy zgłosili się ambulatoryjnie celem określenia chwilowego niedomagania względnie cierpienia'

Pozatem przeprowadził lekarz szkolny badanie stanu zdrowia uczniów, należących do hufca szkolnego P. W. oraz badanie kandydatów przed zawodami do P. O. S.

Z chorób zakaźnych zanotował lekarz szkolny 3 zachorowania na szkarlatynę i 2 zachorowania na choroby skórne, niebezpieczne dla otoczenia.— Chorzy uczniowie byli natychmiast usuwani ze szkoły i powracali do zajęć szkolnych dopiero po upływie przepisanego czasu izolacji, przeprowadzonej dezynfekcji mieszkania oraz po poprzedniem zbadaniu ich przez lekarza szkolnego. — Gruźlicy płuc niebezpiecznej dla otoczenia nie zanotowano. Uczniów cierpiących na początkowe zmiany gruźlicze pod postacią zajęcia gruczołów chłonnych wnękowych miał lekarz szkolny w trwałej obserwacji, kontrolując stan ich zdrowia przy pomocy prześwietlenia płuc Roentgenem w Miejskim Ośrodku Zdrowia. Jeden uczeń zmarł po operacji wyrostka robaczkowego wskutek powikłania pod postacią zapalenia płuc.

Z młodzieżą miał lekarz szkolny pogadanki na tematy 1) alkoholizm i jego skutki, 2) gruźlica jako choroba społeczna, 3) choroby weneryczne (jedynie dla uczniów kl. VIII).

Stan zdrowotny oraz wyniki badań indywidualnych uczniów przedstawia zamieszczona niżej tabelka:

# Sprawozdanie lekarskie za rok szkolny 1935/36.

## Ogólna liczba dzieci w r. szkolnym 219.

| KLASA | Liczba dzieci badanych | Budowa | | Odżywienie | | Powiększenie gruczołów chłonnych zewnętrz. | Skrzywienie kręgosłupa II lub III stopnia | Wady serca organiczne | Przepukliny | Oddychanie przez usta | Wady wymowne | | Wzrok | | | Słuch | | Częste krwotoki z nosa | Przewlekłe bóle głowy | L. dzieci kalek i ułomnych | Dokonano szczepień | | | Zwolniono z ćwiczeń cielesnych | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | prawidłowa | wadliwa | dostateczne | niedostateczne | | | | | | jąkanie | inne | jaglica | inne cierpienia oczu | wady wzroku | cierpienia uszu | wady słuchu | | | | przeciwospowych | przeciwbłonicznych | przeciwpłonicznych | na cały rok | na czas ok. 6 tyg. | częściowo |
| I | 45 | 44 | 1 | 42 | 2 | — | — | — | — | 1 | — | — | .. | 3 | 1 | 4 | — | — | 2 | — | — | — | — | — | 4 | 2 |
| II | 46 | 45 | 1 | 46 | 1 | — | — | 2 | — | — | — | — | — | 2 | 5 | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | 3 | 2 |
| IIIa | 19 | 19 | — | 18 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | 2 | 3 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 |
| IIIb | 35 | 34 | 1 | 34 | 3 | — | — | — | — | 2 | — | — | — | 3 | 1 | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | 3 | 2 |
| VI | 29 | 29 | — | 28 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | 3 | 4 | 2 | — | — | — | — | — | — | — | — | 2 | 1 |
| VII | 23 | 20 | 3 | 21 | 2 | — | 1 | 2 | — | — | — | — | — | 2 | 2 | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | 3 | 2 |
| VIII | 20 | 19 | 1 | 19 | 1 | — | — | — | — | 1 | — | — | — | 2 | 2 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 1 |
| Ogółem | 217 | 210 | 7 | 208 | 11 | — | 1 | 4 | — | 4 | — | — | — | 17 | 18 | 7 | — | 1 | 4 | — | — | — | — | — | 16 | 11 |

### 3. Opieka dentystyczna.

Opiekę dentystyczną sprawowała lekarz-dentystka Wanda Hordyńska-Beneszkowa, która ordynowała w międzyszkolnym gabinecie dentystycznym pomieszczonym w Państw. Semin. Naucz. Męsk. Wymiar zajęć dla uczniów I gimnazjum wynosił w I półroczu 2 godz., zaś od 1 marca 1936 został podwyższony do 4 godz. tygodniowo przez Kurarotjum O. S. L. zarz. z dnia 10 lutego 1936 r. Nr. BP-4667/36.

#### A. Wyniki oględzin uczniów.

Ogólna liczba zbadanych uczniów podług klas (w nawiasie podano ogòlną liczbę w klasie ew. na kursie).

| Wstępna | I | II | IIIa-b | IV | V | VI | VII | VIII | Ogółem |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 40 (40) | 5 (46) | 15 (41) | | | 1(28) | 3(21) | 2(20) | 66(196) |

| | ucz. | Zębów | |
|---|---|---|---|
| Z ogólnej liczby zbadanych zupełnie zdrowe zęby miało . . . | 9 | | |
| Czyści zęby codziennie . . . | 50 | | |
| „ „ rzadko . . . | 14 | | |
| „ „ nigdy . . . | 2 | | |
| Zgryz prawidłowy u . . . | 57 | | |
| „ nieprawidłowy u . . . | 9 | | |
| Brak zębów stały u . . . | 16 | 33 | |
| Pnie do usunięcia po zębach . . | 19 | 21 | pni |
| Ubytki do plombowania po zębach . | 57 | 130 | ubytk. |
| Przetoki (fistuły) przy zębach . . | 1 | 2 | przetok |
| Stan dziąseł prawidłowy miało . | 63 | | |
| „ „ chorobliwy miało . | 3 | | |
| Kamień (osad) obecny u . . | 18 | | |
| Kamienia (osadu) brak u . . | 48 | | |

#### B. Dokonano rękoczyn.

| | uczn. | zębów | |
|---|---|---|---|
| Założono plomb w zębach trzonowych | 16 | 35 | plomb |
| „ „ w siekaczach i kłach | 8 | 17 | plomb |
| Pnie usunięto u . . . . . | 8 | 9 | pni |
| Zapalenie ew. zgorzel miazgi wyleczono | 14 | | przypadków |
| Kamień (osad) usunięto u . . | 8 | | |
| Inne rękoczyny (jakie) . . . | | | |

Liczba uczniów w poszczególnych klasach, mających doprowadzoną jamę ustną do porządku czy to w szkole, czy poza szkołą (w nawiasie podano ogólną liczbę uczniów w kl. ew. na kursie).

| Wstępna | I | II | IIIa-b | IV | V | VI | VII | VIII | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 6(40) | 5(46) | 8(41) | | | 2(28) | 2(21) | 3(20) | |

| | Plomb |
|---|---|
| Założono plomb krzemowych (porcelanowych) . | 14 |
| „ „ amalgamatowych . . . | 29 |
| „ „ cementowych . . . | 9 |
| Ogółem . | 52 |

Pomocy lekarsko-dentystycznej udzielano uczniom wszystkich klas, którzy zgłaszali się z bólem zębów.

## WSPÓŁDZIAŁANIE DOMU ZE SZKOŁĄ.

### Koło Rodzicielskie.

Kilkuletnia współpraca domu ze szkołą daje z każdym rokiem większe i lepsze wyniki. Nie są one jednak takie, jakie zarówno szkoła jak i rodzice pragnęliby widzieć,

Gdy chodzi o współdziałanie rodziców ze szkołą około wychowania młodzieży dało się zauważyć, że niektórzy rodzice okazali jeszcze mało zrozumienia i zainteresowania.

Zarząd Koła wybrany na walnem zebraniu Koła Rodzicielskiego, które odbyło się 26 października 1935 r. składał się z następujących osób:

W takich warunkach współpraca ta z konieczności spoczywała na barkach nielicznych jednostek, pracujących w Zarządzie Koła Rodzicielskiego i z tego powodu nie mogła dać spodziewanych rezultatów.

P. Kapitan Fritz Jan, — przewodniczący, Pani Wojewodzina Dziewałtowska-Gintowt - zast. przewodnicz., P. prof. Hirschberg Joachim — sekretarz, P. Dyrektorowa Pytelowa Irena — skarbnik.

Członkowie Zarządu: Dyrektor Pytel Dominik, P. naczeln. Brzozowska Marja, P. Czabanowska, P. dyr. Mandler, P. mec. Śliwińska, P. sędzia okr. Rzepnijski, Ks. prof. Pasika, P. nacz. Piotrowski, P. por. Różycki, P. Jakobiszynowa, P. Dr. Vogelbaum, P. Rinke, P. Bauerowa.

Komisja szkontrująca: P. Ast. P. inż. Saphier i P. Zamojre,

By jaknajwiększy ogół rodziców zainteresować względnie uświadomić o ważności współpracy, Zarząd Koła starał się przedewszystkiem zainteresować rodziców współpracą wychowawczą ze szkołą. W tym celu zorganizował kilka referatów i pogadanek z dziedziny wychowawczej. I tak Ks. prof. Pasieka wygłosił referat p. t. „Praca wychowawcza domu rodzicielskiego”, prof. Kosiak „Rozwój psychiczny młodzieży uczęszczającej do gimnazjum”, prof. Hajda „Patronaty szkolne”, sędzia S. O. Rzepnijski „Uwagi o postępowaniu z dziećmi w wieku przekory”. Po referatach odbywała się dyskusja o różnych aktualnych problemach wychowawczych.

Niezależnie od tego również i na patronatach klasowych przeprowadzali opiekunowie z rodzicami poszczególnych klas pogadanki na tematy interesujące rodziców n. p. o statucie gimnazjum nowego typu, o sposobie uczenia się, o organizacjach młodzieży, o pracy domowej ucznia i t. d.

Patronaty klasowe z Zarządem Koła urządzały kilka zebrań dla młodzieży, połączonych z herbatką i zabawami oraz kurs tańców. W ten sposób starano się wzbudzić większe zainteresowanie wśród rodziców około wychowania młodzieży, uświadomić ich o zadaniach, jakie na nich ciążą i oddziaływać pośrednio przez rodziców na młodzież.

Jeżeli chodzi o pomoc materjalną, to w bieżącym roku szkolnym, jak w latach ubiegłych, przez cały rok szkolny Koło Rodzicielskie prowadziło dożywianie młodzieży, rozdzielając codziennie na dłuższej przerwie śniadanie za niską opłatą. Biedniejsi uczniowie w liczbie 34 otrzymywali śnaidania bezpłatnie.

Wydział Koła Rodzicielskiego udzielał również biedniejszym uczniom zapomóg pieniężnych, wspierał finansowo organizacje szkolne klasowe, zaopatrywał młodzież w nowy sprzęt sportowy i wybudował scenkę, której brak dawał się odczuć zawsze, gdy młodzież z okazji święta państwowego chciała odegrać jakąś sztuczkę sceniczną.

Również Wydział Koła Rodzicielskiego zwrócił w bieżącym roku baczniejszą uwagę na dobór książek do czytania, pożyczanych przez młodzież z rozmaitych bibljotek pozaszkolnych na terenie miasta Tarnopola. W tym celu wskazał rodzicom, z jakich bibljotek młodzież może korzystać, a równocześnie zwrócił się z prośbą do kierownictwa tych wypożyczalni, by nie dawała do rąk młodzieży książek nieodpowiednich.

Należy stwierdzić, że niektórzy członkowie Koła Rodzicielskiego współpracowali bardzo wydatnie ze szkołą około wychowania młodzieży, otaczając ją swą opieką zwłaszcza poza szkołą.

# Sprawozdanie kasowe Koła Rodzicielskiego

**za rok szkolny 1935/36.**

PRZYCHODY ;

| | | |
|---|---|---|
| 1) Saldo z r. szk. 1934/35 | 526.36 | zł. |
| 2) Procent od kapitału za r. 1935 | 29.08 | „ |
| 3) Wkładki członków K. R. | 907.50 | „ |
| 4) Zwrot wierzytelności i pożyczek | 295.00 | „ |
| 5) Składki i dary | 145.00 | „ |
| 6) Z zabaw i imprez | 95.73 | „ |
| 7) Za śniadania | 481.13 | „ |
| Razem | 2479.80 | zł. |
| Suma | 2479.80 | zł. |

ROZCHODY :

| | | |
|---|---|---|
| 1) Dożywianie i zapomogi b. uczniom | 875.07 | zł. |
| 2) Subwencje dla organizacyj uczniowsk. | 99.65 | „ |
| 3) Budowa i urządzenie sceny szk. | 596.90 | „ |
| 4) Pożyczki zwrotne | 95.00 | „ |
| 5) Datki na cele społeczne | 11.20 | „ |
| 6) Ambulatorjum dentyst. i zakupno książek | 35.25 | „ |
| Razem | 1713.07 | zł. |
| Gotówka na książeczce M. K. K. w Tarnopolu Nr. 49632 | 636.73 | „ |
| Wierzytelności | 130.00 | „ |
| Suma | 2479.80 | zł. |

## BURSA POLSKA IM. Dr. M. MACISZWSKIEGO W TARNOPOLU.

Bursa pozostaje pod opieką Towarzystwa Bursy Polskiej, której prezesem jest Dyrektor Państwowego Gimnazjum I. im. W. Pola Dominik Pytel.

Administrację Bursy i opiekę wychowawczą nad wychowankami sprawował nauczyciel I Gimnazjum Ferdynad Lercher.

Opiekę lekarską wykonywał Dr. Jan Marja Schmidt.

### Wychowankowie Bursy.

#### GIMNAZJUM I.

KL. I.
1. Rolny Jan

KL. II.
2. Fieglar W.
3. Jurkiewicz A.
4. Diłaj J. do 1/I 1936 r.
5. Myślicki E.
6. Pytel K.
7. Pytel Edw.
8. Szady T.
9. Markiewicz H. do 1/I 1936 r.
10. Marzec B. od 1/I 1936 r.

KL. IIIa i b.
11. Buczkowski K.
12. Hercuń Br.
13. Kamiński St.
14. Zakrzewski Ad.
15. Koziar Kl.
16. Szczepucha Wł. od 1/I 1936 r.
17. Paszkowski M.

KL. VI.
18 Fieglar Al.
19. Heś M.
20. Skibiński Szcz.

KL. VII.
21, Nakoneczny Wł.
22. Siekierka K.
23. Sławny K.

KL. VIII.
24. Bełza M.
25. Pietrasz J.

#### GIMNAZJUM II.

KL. I.
26. Iwanicki W.
27. Krzyszowski Cz.

KL. IIa i b.
28. Gładysz M.
29. Widacki L.
30. Kuhn A. od 1/I 1936 r.
31. Krzyworączka J.

KL. VI.
32. Seneński W. do 1/X 1936 r.
33. Wołowiec J.
34. Kłębicki J. od 1/XI 1935 r.
35. Karpina L. od 1/I 1936 r.

KL. VI.
36. Kuhn Zb. od 1/II 1936 r.
37. Krzyżanowski St. do 1/I 1936 r.

KL. VII
38. Murmyło M. do 1/XI 1935 r.

KL. VIIIa i b.
39. Hołowaty Wł.
40. Horiszny St. od 1/I 1936 r.
41. Kłębicki M.
42. Moskal Fr.
43. Nieć J. od 15/X 1935 r.
44. Pryszczewski A. od 10/II 1936 r.
45. Zakrzewski K.

#### GIMNAZJUM III.

KL. I.
46. Kuśnieruk Eug. od 1/X 1935 r.
47. Chrupowicz Wł. od 15/IX 1935 r.
48. Koper J.
49. Krzyżanowski Z.
50. Lenartowicz K. od 1/X 1935 r.
51. Sałahub J. od 1/X 35 r. do 1/I 36 r.

KL. II.
52. Atamaniuk T.
53. Łuków A.

KL. III.
54. Łukasiewicz W.
55. Słoneczny Zdz.

KL. VI-
56. Pirga J. od 1/XI 1935 r.

KL. VII.
57. Międzybrodzki J. od 1/XI 1935 r.

KL. VIII.
58. Słoneczny Z.

W roku bieżącym liczba wychowanków zwiększyła się, a od dnia 1. X. mieszkało w Bursie średnio 52 wychowanków.

Opłata miesięczna w Bursie wynosiła zasadniczo 40 zł., którą uiszczało jedynie 40% wychowanków, reszta miała zniżki od 5 do 20 zł. miesięcznie, tak, że zniżka w opłatach wynosiła prawie 20%.

Bursa po przeprowadzeniu remontu w czasie ubiegłych wakacyj i sprawieniu niezbędnego inwentarza może w przyszłym roku pomieścić 55 wychowanków.

# VI. Kronika Zakładu

**na rok szkolny 1935/36.**

Rok szkolny rozpoczął się dnia 3 września 1935 r. nabożeństwem w świątyniach wszystkich trzech obrządków.

4/IX 1935 r. rozpoczęcie regularnej nauki,

16/IX Młodzież zwiedza w sali Rady miejskiej w Tarnopolu ruchomą wystawę sztuki współczesnej pod opieką nauczyciela Szczepanika,

17/IX plenarne posiedzanie Rady Pedagogicznej, poświęcone organizacji roku szkolnego 1935/36,

25/IX udział młodzieży w przedstawieniu teatru Pokucko- Podolskiego p. t. „Lilla Weneda" J. Słowackiego,

21/IX do 28/IX odbył się dla uczniów klasy 6-tej kurs obserwacyjno-meldunkowy,

29/IX udział młodzieży w nabożeństwie i defiladzie z okazji święta sportowego,

3/X pielgrzymka młodzieży i nauczycielstwa do Krakowa celem złożenia hołdu śp. Marszałkowi J. Piłsudskiemu i wzięcia udziału w sypaniu kopca na Sowińcu,

6/X udział młodzieży w uroczystościach II Tygodnia Popierania Budowy Szkół Powszechnych,

10/X spowiedź

11/X komunja św.,

14/X udział młodzieży w przedstawieniu pt. „Zbójcy" Schillera,

14/X udział młodzieży w defiladzie z okazji tygodnia L.O.P.P.,

14/X plenarne posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie taksy administracyjnej,

21/X udział młodzieży w przedstawieniu teatru krakowskiego pt. „Pan Tadeusz" Mickiewicza,

26/X walne zgromadzenie Koła Rodzicielskiego,

30/X udział młodzieży w przedstawieniu kinowem filmu p. t. „Halka“,

31/X pogadanka p. prof. Francoza o oszczędności,

10/XI udział młodzieży w przedstawieniu p. t. „Pan Damazy”,

11/XI udział młodzieży w obchodzie dla uczczenia 17-tej rocznicy wskrzeszenia niepodległości Państwa Polskiego oraz w uroczystościach odsłonięcia pomnika Pierwszego Marszałka Polski JózeaPiłsudskiego—poranek szkolny,

13/XI Święto Patrona Zakładu,

22/XI udział młodzieży w przedstawieniu kinowem p. t. „Noc cudów“,

12/XII lekcja praktyczna w kl. IIIb,

17/XII posiedzenie komisyj klasowych w sprawie klasyfikacji uczniów za I półrocza r. szk. 1935/36,

19/XII nadzwyczajne posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie dyscyplinarnej uczniów kl. III, należących do pozaszkolnych organizacyj,

22/XII zakończenie I półrocza i początek feryj świątecznych,

15/I—15/II 1936 zbiórka na szkolnictwo polskie poza granicami Państwa,

18/I zwyczajne posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie wychowania i nauczania na I okres konferencyjny r. szk. 1935/36,

18, 20, 21, 22 i 23/I wizytował Zakład Pan Wizytator K. O. S. L., Dr. Juljusz Zaleski,

22/I konferencja Zakładu pod przewodnictwem Pana Wizytatora Dr. J. Zaleskiego,

23/I Indywidualne konferencje Pana Wizytatora Dra J. Zaleskiego z nauczycielami,

1/II udział młodzieży w nabożeństwe i defiladzie w d. Imienin Pana Prezydenta Rzpltej Ignacego Mościckiego oraz uroczysty poranek w Zakładzie,

9/II udział młodzieży w poranku urządzonym przez Kółka Ligi Morskiej i Kolonjalnej,

16/II udział młodzieży w przedstawieniu p. t. „Barbara Radziwiłłówna“,

17/II udział młodzieży w nabożeństwie żałobnem za spokój duszy ś. p. Dziewałtowskiego Zbigniewa, ucz. kl. II-ej,

17/II posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie taksy admin. za II pòłrocze 1936,

1/III udział młodzieży w koncercie urządzonym przez członków Towarzystwa Przyjaciół Muzyki,

11/III—13/III rekolekcje szkolne (spowiedź Komunja Św.)

Ś. ✝ P.

ZBIGNIEW

# DZIEWAŁTOWSKI-GINTOWT

**urodz. 25 XII. 1922 w Nowonikołajewsku na Syberji**

**zmarł w szpitalu powszechnym w Tarnopolu dnia 15. lutego 1936.**

Odszedł od nas jeden z najlepszych uczniòw i kolegów, o wielkiej prawości charakteru, dobrem i szerokiem sercu, wybitnem uzdolnieniu. Rokował wielkie nadzieje i był dumą i słuszną chlubą swych rodziców. Był wzorowym uczniem i harcerzem, który rozumiał, że do prawdziwej wielkości idzie się tylko i jedynie po przez umiłowanie wielkich ideałów i znoszenie dla nich trudów i znoju, a przdewszystkiem przez walkę i zwycięstwa odnoszone nad samym sobą, przez opanowanie samego siebie. To opanowanie siebie właśnie w tak młodym wieku połączone z głęboką, a żarliwą religijnością dało mu dobre przygotowanie do życia lepszego, do którego powołał go Bóg.

Cześć Jego pamięci!

18/III udział młodzieży w poranku recytacyjnym Kazimiery Rychterówny,

18/III wysłuchanie przemówienia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, transmitowanego na rozgłośnie radjowe o Marszałku Piłsudskim,

19/III udział młodzieży w uroczystościach związanych z dniem Imienim Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego,

27/III—2/IV odbył się kurs obrony przeciwgazowej dla uczniów kl. IIIa i IIIb,

30 i 31/III posiedzenie komisyj klasowych dla przeprowadzenia klasyfikacji uczniów za II okrez konferencyjny,

4/IV zwyczajne posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie wychowania i nauczania w II okresie konferencyjnym r. szk. 1935/36,

5/IV Poranek dla uczczenia 2000-lecie urodzin Horacjusza,

6/IV Udział młodzieży w koncercie Towarzystwa Przyjaciół Muzyki w Tarnopolu,

8/IV—14/IV Ferje Świąt Wielkanocnych,

18/IV przedstawienie Harcerskie p. t. „Prawy Harcerz"

28/IV i 29/IV spowiedź i Komunja Św. uczn. kl VIII,

2 i 3/V udział młodzieży w uroczystym obchodzie rocznicy Konstytucji 3-go Maja,

5/V udział młodzieży w przedstawieniu kinowem p. t. Od Adrjatyku do Bałtyku oraz „Nasi pionierzy",

9/V klasyfikacja roczna uczniów klasy VIII

12/V udział młodzieży w uroczystościach żałobnych w rocznicę śmierci Pierwszego Marszałka Polski J. Piłsudskiego, Akademja Żałobna w Zakładzie,

18, 19 i 20/V piśmienny egzamin dojrzałości,

3VI udział młodzieży w obchodzie 10-lecia objęcia najwyższego urzędu w Państwie przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego. Akademja w Zakładzie,

4—6/VI ustny egzamin dojrzałości,

14/VI udział młodzieży w uroczystościach P. W. i W. F.,

15 i 16/VI posiedzenie Rady Pedagogicznej w sprawie rocznej klasyfikacji uczniów,

17/VI i 18/VI Spowiedz i Komunja św.

20/VI nabożeństwo z okazji zakończenia roku szkolnego, po którem nastąpiło rozdanie świadectw.

## VII. Statystyka uczniów z końcem roku szkolnego 1935/36.

| | KLASA I | II | IIIa | IIIb | VI | VII | VIII | Razem |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **1) Liczba uczniów:** | | | | | | | | |
| Wpisanych na pocz. r. szk. 1935/36 | 45 | 46 | 19 | 35 | 29 | 23 | 20 | 217 |
| W ciągu roku ubyło | 2 | 4 | 1 | 4 | 1 | 1 | — | 13 |
| W ciągu r. przybyło | 3 | 2 | — | 2 | — | — | — | 7 |
| Pozostało z końcem r. szk. | 46 | 44 | 18 | 33 | 28 | 22 | 20 | 211 |
| **2) Religja:** | | | | | | | | |
| Obrządku rzym-kat. | 28 | 33 | 14 | 17 | 15 | 10 | 6 | 123 |
| Obrządku grecko-kat. | 4 | — | 1 | 2 | 2 | 3 | 10 | 22 |
| Prawosławnego | — | — | — | — | — | — | — | — |
| Ewangielickiego | — | — | — | 1 | — | — | — | 1 |
| Mojżeszowego | 14 | 11 | 3 | 13 | 11 | 9 | 4 | 65 |
| **Razem** | 46 | 44 | 18 | 33 | 28 | 22 | 20 | 211 |
| **3) Według miejsca zamieszkania rodziców:** | | | | | | | | |
| Miejscowych | 33 | 25 | 6 | 22 | 22 | 13 | 8 | 129 |
| Z powiatu tarnopolskiego | 5 | 8 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | 24 |
| Z okolic dalszych | 8 | 11 | 9 | 9 | 3 | 7 | 11 | 53 |
| **Razem** | 46 | 44 | 18 | 33 | 28 | 22 | 20 | 211 |
| Dojeżdżają koleją | 3 | 6 | 2 | 3 | 1 | 2 | 2 | 19 |
| Dochodzą ze wsi | 1 | — | 1 | — | — | 1 | — | 3 |
| **Razem** | 4 | 6 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 | 22 |
| **4) Zatrudnienie rodziców:** | | | | | | | | |
| Rolnicy większych posiadłości ponad 50 ha | — | 1 | — | 1 | — | — | — | 2 |
| Rolnicy średni posiad. 5—50 ha | 2 | 8 | 2 | 1 | — | 1 | 5 | 19 |
| Rolnicy małorolni posiad. poniżej 5 ha | 1 | 2 | 4 | 5 | 5 | 5 | 5 | 27 |
| Urzędnicy i oficjaliści rolni | — | — | 1 | 1 | 1 | — | — | 3 |
| Robotnicy rolni | — | — | — | — | — | — | 2 | 2 |
| Przemysłowcy | — | — | 3 | — | 1 | — | — | 4 |
| Rzemieślnicy | 7 | 1 | — | 1 | 2 | — | — | 11 |
| Urzędnicy fabryczni i przemysłowcy | — | — | — | — | — | 3 | — | 3 |
| Robotnicy fabryczni i przemysłowcy | — | — | — | — | 1 | — | — | 1 |
| Kupcy i przedsiębiorcy handlowi | 4 | 9 | 2 | 6 | 4 | 4 | 1 | 30 |
| Urzędnicy handlowi i bankowi | 2 | — | — | 1 | — | — | — | 3 |
| Robotnicy i służba handlowa | | — | — | — | — | — | — | — |
| Urzędnicy komunikacji (poczta, kolej i innni) | 2 | 7 | 3 | 3 | 2 | 1 | — | 17 |
| Służba i robotntcy komunikacji | 5 | — | — | — | 2 | 2 | 1 | 10 |
| Wojskowi stopni oficerskich | 1 | — | — | — | 1 | — | — | 2 |
| Wojskowi stopoi niższych | 1 | — | — | 1 | 2 | — | 1 | 5 |
| Wolne zawody (lekarz, adwokat i inni) | 1 | 1 | — | 1 | — | — | 2 | 5 |
| Profesorowie i nauczyciele | 2 | 5 | — | 5 | 1 | — | 1 | 14 |
| Urzędnicy państw. i samorządowi | 11 | 7 | 3 | 4 | 1 | 1 | — | 27 |
| Duchowni obrz. gr-kat.. | 1 | — | — | 1 | — | — | — | 2 |
| Wyrobnicy | — | 1 | — | — | — | — | — | 1 |
| Inne zawody | 6 | 2 | — | 2 | 6 | 5 | 2 | 23 |
| **Razem** | 46 | 44 | 18 | 33 | 28 | 22 | 20 | 211 |
| **W liczbie powyższej:** | | | | | | | | |
| Synowie emerytów | 2 | 5 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 16 |
| Zupełne sieroty | — | — | 1 | — | — | — | — | 1 |
| **Razem** | 2 | 5 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 17 |
| **5) Wynik klasyfik. z końc. r. szk. 1935/36** | | | | | | | | |
| Z postępem bardzo dobrym | 4 | 6 | — | 7 | 4 | 3 | 3 | 27 |
| Z postępem dobrym | 13 | 11 | 6 | 11 | 7 | 3 | 6 | 57 |
| Z postępem dostatecznym | 19 | 26 | 10 | 13 | 13 | 14 | 10 | 105 |
| Z postępem niedostutecznym | 8 | 1 | 2 | 2 | 4 | 2 | — | 19 |
| Nieklasyfikowani | 2 | — | — | — | — | — | 1 | 3 |
| **Razem** | 46 | 44 | 18 | 33 | 28 | 22 | 20 | 211 |

# VIII. Statystyka egzaminów dojrzałości

## A. Eksterniści.

W terminie jesiennym 1935 r. odbył się egzamin dojrz. z eksternistami.

Państwowej Komisji egzaminacyjnej powołanej zarządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 29/X 1935 r. Nr. II—27345/35 dla przeprowadzenia egz. dojrzałości eksternów wedle typu humanistycznego przewodniczył Dyrektor Zakładu, p. Dominik Pytel.

Część pisemna egzaminu dojrzałości odbyła się w tut. Zakładzie od dnia 12 do16 listopada 1935 r. włącznie. Do egzaminu zgłosiło się 6 kandydatów.

### Tematy wypracowań pisemnych.

### Z języka polskiego (do wyboru):

1) Społeczne zagadnienia w twórczości Marji Konopnickiej.
2) Stosunek Sienkiewicza i Żeromskiego do przeszłości narorodowej,
3) Derwid i Wernyhora w ideowym dramacie Słowackiego i Wyspiańskiego.

### Z łacińskiego.

1) Cicero : Pro P. Sestio orat. 68.
2) Temat z kultury : Walki Hannibala z Rzymem.

### Z matematyki.

1) Idąc po konturze kwadratu o boku „a" odcinamy od każdego wierzchołka odcinek X. Łącząc tak otrzymane punkty po kolei, dostaniemy nowy kwadrat. Obliczyć pole tego kwadratu. Dla jakiej wartość na X będzie to pole najmniejsze i ile wtedy wynosi?
2) Trapez równoramienny, w którym boki nierównoległe i mniejszy bok równoległy wynoszą po „a", kąt zaś ostry *alfa* utworzył obrotem około mniejszego boku równoległego bryłę. Obliczyć jej powierzchnię. Wykonać obliczenie dla a = 2.5 cm., *alfa* = $48^0 36'$.

### Z fizyki wraz z chemją.

1) Motor benzynowy porusza pompę, która ciągnie wodę ze studni głębokiej 20 m. i napełnia zbiornik o wymiarach : 6m × 5m × 3m w ciągu $^1/_2$ godziny. Z jaką mocą pracuje motor?
2) Obliczyć długość fali dźwięku syreny, której drążek, mają-

cy j = 12 otworòw, wykonywa n = 130 obrotów na minutę. prędkość głosu v = 330·2m/sek.

**Z języka niemieckiego (do wyboru).**

1) Welche Sehenswürdigkeiten meines Vaterlandes sind mir aus eigener Betrachtung bekannt und welche von ihnen haben auf mich den stärksten Eindruck gemacht?
2) Der Mann, dessen Lebensgeschichte den stärksten Eindruck auf mich machte.
3) Der Fluss — ein Abbild des menschlichen Lebens.

**Z języka francuskiego.**

1) Les devoirs et les droits d'un citoyen polonais.
2) L' importance èconomique de la Silèsie.
3) Analyser le plus beau livre que vous ayez lu.

Egzamin ustny odbył się dnia 20 listopada 1935 r.

Świadectwo dojrzałości otrzymał:

Gościło Józef, ur. 3 września 1906 r. w Budach pow. Dubno, rel rz-kat. (30 XI 1935 r.).

5-ciu eksternów reprobowano.

**B. Zwyczajny egzamin dojrzałości w terminie letnim 1936 r.**

Zwyczajny egzamin dojrzałości z uczniami tut, Zakładu w terminie wiosennym 1939 r. odbył się przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną zarządzeniem Kuratorjum O. S. L. z dnia 17 kwietnia 1939 r. Nr, II — 6963/36 pod przewodnictwem Dyrektora Zakładu, Dominika Pytla.

Część pisemna egzaminu dojrzałości odbyła się w dniach 18, 19 i 20 maja 1936 r.

**Tematy wypracowań pisemnych:**

**Z języka polskiego (do wyboru)**

1) Społeczeństwo polskie w trzech pokoleniach (na podstawie „Pana Tadeusza", „Lalki" i „Wesela".
2) Wpływ stosunków społecznych i politycznych na literaturę polską w XIX w.
3) Troska o dobro publiczne w najcelniejszych dziełach literatury polskiej.

**Z historji (do wyboru).**

1) Zagadnienie obszaru państwa polskiego w ciągu wieków.

2) Społeczeństwo polskie i jego orjentacje polityczne w przededniu wojny światowej.
3) Silna władza państwowa nakazem dziejowym Polski (wykazać na tle dziejów w przeszłości i teraźniejszości).

**Z języka łacińskiego.**

1) C. Plinjusza Epist. III. 21.
2) Temat z kultury ; O poczcie i liście w starożytności.

**Z matematyki.**

1) Jaki warunek musi spełniać parametr m, aby równanie $x^2 - 5x + 3m - 1 = 0$ posiadało 2 pierwiastki dodatnie?
2) Obliczyć powierzchnię ostrosłupa prostego o podstawie kwadratowej, znając jego wysokość h = 4·5 cm. i kąt płaski u wierzchołka *alfa* = 56°28'

Egzamin ustny odbył się w dniach 4, 5 i 6 czerwca 1936r. (w dniu 4 czerwca pod przewodnictwem Pana Wizytatora Dr. Juljusza Zaleskiego.)

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Bełza Michał, ur. 25. II 1915 r. w Olchowczyku pow. Kopyczyńce, rel. rz-kat. (4/VI 1936 r.)

Boszkiewicz Tadeusz, ur. 17/XI 1918 r. w Dynaburgu rel. rz-kat.

Franenglas Izrael, ur. 27/III 1918 r. w Tarnopolu, rel. mojż. (4/VI 1936 r.)

Futujma Stefan, ur. 17/IV 1918 r. w Potoku Złotym pow Buczacz, rel. rz-kat. (4/VI 1936 r.)

Kossowski Eugenjusz, ur. 5/III 1916 r. w Iwaczowie Górnym pow. Tarnopol, rel. gr-kat. (4/VI 1936 r.)

Lehrer Baruch, ur. 4/III 1918 r. w Czeremchowie pow. Bóbrka rel. mojż. (5/VI 1936 r.)

Liszczyński Mirosław, ur. 11/II 1915 r. w Dobrowodach pow. Zbaraż rel. gr-kat. (4/VI 1936 r.)

Małyk Mikołaj, ur. 17/XII 1913 r. w Seredynkach pow. Tarnopol, rel gr-kat. (6/IV 1936)

Pietrasz Jan, ur. 20/I 1916 r. w Wyszykowcach pow. Kopyczyńce, rel. rz-kat. (4/VI 1936 r,)

Pricak Emil, ur. 7/IV 1918 r. w Łące pow. Sambor rel. gr. kat. (5/VI 1936 r.)

Przewięda Adam, ur. 28/VII 1917 r. w Tarnopolu, rel. rz-k (6/VI 1936 r.)

Pytel Adam, ur. 30/IX 1918 r. Romanowem Siole, pow. Zbaraż rel. rz-kat. (4/VI 1936 r.)

Sydor Paweł ur. 29/VIII 1915 r. w Łuce Małej pow. Skałat rel. gr-kat. (5/VI 1936 r.)

Teitelbaum Maurycy, ur. 27/II 1918 r. na Węgrzech rel. mojż. (5/VI 1935 r.)

Zahorański Bohdan. ur. 26/III 1813 r. w Roznoszyńcach pow. Zbaźra rel. gr-kat. (6/VI 1936).

Na podstawie pisemnego egzaminu dojrzałości reprobowano 4 abiturjentów.

---

# IX, Wykaz uczniów w r, sprawozdawczym

UWAGA. W grupie pod lit. A) tłustym drukiem wymienieni są uczniowie, którzy ukończyli klasę z postępem bardzo dobrym, pod B) z postępem dobrym, pod C) z postępem dostateczнym, pod D) nieuzdolnieni, pod E) niekiasyfikowani, pod F) uczniowie, którzy opuścili Zakład w ciągu roku szkolnego.

## KLASA I (46)

A) **Korczowski Henryk, Serafin Juljusz Stanisław Kazimierz, Thaler Fryderyk, Vogelbaum Robert**

B) Borecki Jan, Fiksel Efroim, Goldhafer Izydor, Gruszecki Franciszek, Löw Jakób, Maluk Jarosław Bohdan, Pasika Roman Zenon, Polowy Władysław Mieczysław, Remeniuk Włodzimierz, Rinke Wiesław Antoni, Różycki Adam Władysław, Teichman Milo Maks, Zator Ryszard Henryk,

C) Diamant Emanuel, Feszler Bronisław, Flis Adam, Knopfholz Buma, Löw Izaak, Martynów Jarosław, Mazurenko Anatol Konstanty, Miśkiewicz Alojzy Wincenty, Nagórski Zygmunt Zbigniew, Piotrowski Adolf, Rolny Józef Zdzisław, Sacha Saturnin Ryszard, Stachów Roman Zdzisław, Stein Zeno, Steckel Azriel, Stypka Tadeusz Zygmunt, Wójcik Juljan Eugeniusz, Zimmer Zenon Józef, Schulbaum Maurycy.

D) Charczuk Włodzimierz Longin (23 IV 1936) Horowitz Schulem, Kaczorowski Jarosław (23 IV 1936), Kaśków Mieczysław Aleksander (23 IV 1936) Kawecki Stanisław, Lewandowski Mieczysław, Somerstein vel Kahane Józef, Wojtuś Bronisław Kazimierz, (23 IV 1936)

E) Piotrowski Stanisław Tadeusz (14 III 1936), Schwarz Stanisław Michał 18 IV 1936).

## KLASA II (48)

A) **Bryczkowski Cyryl Bogumil, Czabanowski Juljusz Władysław, Hirschberg Eljasz, Pater Arnold Dawid, Śliwiński Adam Wacław, Szady Tedeusz Mieczysław**

B) Adamowski Stanisław Adam, Bernstein Abraham, Błaszczyszyn Kazimierz, Fieglar Wacław Franciszek, Kapan Arnold Izydor, Karczmarek Janusz Stanisław, Nowak Jan Roman, Pirzański Bolesław Kazimierz, Pytel Kazimierz, Teitelbaum Benjamin, Zuckerkandel Józef

C) Czajkowski Kazimierz, Daszkiewicz Jan, Diłaj Jan Jędrczak Zbigniew Stanisław, Jurkiewicz Adam Edmund, Kiwetz Henryk, Koblański Eugenjusz, Konik Józef, Landa Tadeusz Stanisław, Markiewicz Henryk Szczęsny, Marzec Bronisław, Myślicki Eustachy Bronisław, Niecpoń Karol Eljasz, Ostrowski Antoni Marja, Pawłowicz Stanisław Ludwik, Poczynek Aleksander Jan, Pytel Edward, Rauer Joachim, Sakowski Roman, Schulbaum Józef, Schulbaum Otto, Strzałkowski Kazimierz Marjan. Tytor Piotr, Wassermühl Rudolf, Wisiecki Tadeusz Wiesław, Wolski Eugenjusz Karol Eljasz

D) Zioła Jan

F) Gintowt-Dziewałtowski Zbigniew Stanisław † 15 II. 1936, Laskowski Jan 3 IX 1935, Łyżnik Adam 26 XI 1935, Nüssenbaum Jizchak 10 I 1936.

## KLASA IIIa (19)

B) Eichenbaum Izrael, Jampoler Bernard, Kowalski Stanisław Antoni, Lende Tadeusz, Rychlewski Tadeusz, Wojciechowski Edward

C) Barczyński Łukasz, Buczkowski Kazimierz Robert, Gomuliński Romuald, Hercuń Bronisław, Kamiński Stanisław, Kohut Michał, Manheim Samuel, Michałczyszyn Jan, Wolanin Józef, Zakrzewski Adolf

D) Horodyński Kazimierz, Stachów Klemens

F) Hellreich Markus (19 XII 1935).

## KLASA IIIb (37)

A) **Brzozowski Janusz Józef, Jendres Zygmunt, Moszkiewicz Szymon, Paszkowski Marjan, Saphir Marceli Ludwik, Selzer Süsskind, Zamojre Henryk**

B) Brennessel Henryk, Głębowicz Olgierd, Jakobiszyn Zbigniew, Klein Herman, Koziar Klemens, Maryjka Ludwik, Ratycz Roman, Stasik Jan Józef, Szczepucha Władysław, Wolfenhaut Benzion, Jędrczak Ryszard Tadeusz

C) Bauer Jan Michał, Blumenfeld Józef, Daum Oskar, Faliński Władysław, Krąpiec Mieczysław Józef, Michałowski Mieczysław Roman, Ołearczyk Tadeusz Ryszard, Rosenfeld Jakób, Schreier Józef Karol, Solarski Andrzej, Teichholz Baruch, Weisstaub Józef, Tor Stefan Antoni

D) Czaczkes Herman. Walter Henryk Edward

F) Bałaga Bennon Bronisław (30 I 1936), Tuny Albert (21 XII 1935), Weinstein Leon 21 XII 1935), Zajączkowski Zenobjusz 7 I 1936).

## KLASA VI (29)

A) **Czereda Tadeusz, Fritz Ryszard, Tarnawski Stanisł. Rzepnijski Jerzy Antoni**

B) Ast Bernard, Auerbach Markus, Chuderski Aleksander, Gorczyński Jan Kazimierz, Hertman Dawid, Klahr Schaje, Schwarz Moszek

C) Boszkiewicz Józef Mieczysław, Heś Michał, Koffler Ludwik Marjan, Kritz Abraham, Mandler Herbert Egon, Marzec Zygmunt, Parille Markus, Pinc Stanisław Franciszek Piotr, Samborski Rudolf Kazimierz, Sass Phöbus, Skibiński Szczepan, Solarski Juljusz, Thumin Azriel

D) Fieglar Alojzy, Szczerbań Roman Stefan, Szkwarkowski Wilhelm, Teiber Maksymiljan

F) Stern Henryk (świad. odejścia 27 XII 1932).

## KLASA VII (22)

A) **Bieler Herman, Hucajluk Orest, Perlman Seweryn**

B) Drohobycki Włodzimierz, Sławny Kazimierz, Wróbel Jan

C) Bryk Henryk Franciszek, Czaczkes Hirsch, Günsberg Szymon Samuel, Jaroszewski Adolf Albert, Knopfholz Jakób Alehrejsz, Koblański Józet (j. grecki) Koffler Edward, Nakoneczny Władysław, Pawliszyn Bolesław Kaspar, Runiewicz Jan Kazimierz, Siekierka Kosma Władysław, Solowodziński Włodzimierz, Teichholz Franciszek (j. grecki), Wolfenhaut Maks.

D) Huculak Adam Zdzisław, Köppel Herman (III IX 1936).

## KLASA VIII (20)

A) **Bełza Michał, Lehrer Boruch, Pytel Adam Hieronim Marjan**,

B) Boszkiewicz Tadeusz, Frauenglas Israel, Kossowski Eugenjusz Bohdan, Pricak Emil, Sydor Paweł, Teitelbaum Maurycy,

C) Atamaniuk Piotr, Futujma Stefan, Grochowskyj Jan, Liszczyński Mirosław, Łypyj Rodjon, Marbach Bernard, Pietrasz Jan, Przewięda Adam, Robak Bohdan, Tutkaluk Roman

E) Hrycaj Aleksander Mikołaj.

# X. Spis

**książek dla klas I — IV i kl. VII — VIII, obowiązujących uczniów Państwowego Gimnazjum I im. W. Pola w Tarnopolu w roku szkolnym 1936]37.**

## KLASA I.

**Religja rz-kat.:** Ks. Szmyd, Liturgika Katolicka.

**Religja mojżeszowa:** Spitzer S.: Zdrój życia, zasady wiary i moralności na podstawie Pisma św. Cz. II. Etyka judaizmu, Wyd. III, 1929.

**Język polski:** J. Balicki i St. Maykowski: Mówią wieki, Czyt. I wyd. Zakł. Narod. im. Ossolińskich, Lwów, 1933, — 2 zł. 80 gr.

Z. Klemensiewicz: Język polski, Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla kl. I. wyd. Książnicy-Atlas, Lwów-Warszawa 1933, 70 gr.

**Język łaciński:** J. Kowalski i M. Golias: Puer Romanus, Czytanki łać. dla kl. I. Państw. Wyd. Książek Szkolnych, Lwòw, 1934 1 zł. 60 gr.

**Język niemiecki:** W. Dewitzowa, R. Kern G. Żółtkowska: Wir lernen deutsch, Lwów, Państ. Wyd. Ksiażek Szkolnych 1934 1 zł. 60 gr.

**Historja:** W. Moszczeńska i H Mrozowska: Podręcznik do nauki historji na I. kl. Gimn. Wyd. Zakł. Narodowych im. Ossolińskich Lwów, 1933 r. — 2 zł. 60 gr.

**Geografja:** A. Pawłowski: Geografja Polski dla kl. I. gimn. Lwów-Warszawa Książnica Atlas, 1934, 2 zł. 10 gr.

E. Romer: Atlas geograficzny dla kl. I gimn. Książnica Atlas Lwów-Warszawa 1934 r. — 2 zł. 30 gr.

**Biologja:** E. Gemborek: podręcznik zoologji na kl. I gimn. Wyd. Arcta Warszawa 1934 1 zł. 30 gr.

**Matematyka:** S. Banach, W. Sierpiński i W. Stożek: Arytmetyka dla kl. I. gimn. Książnica Atlas Lwów-Warszawa 1933 2 zł. 10 gr.

## KLASA II.

**Religja rz-kat:** Ks. Szmyd G. Liturgika katolicka Lwów wyd. Zakł. Narodowych im Ossolińskich, 1928.

**Religja mojżeszowa:** jak w kl. I.

**Język polski:** J. Balicki i St. Majkowski; Mówią wieki cz. II

drugi rok nauki języka polskiego, wyd. Zak. Narod. im. Ossolińskich Lwów 1934 — 2 zł. 80 gr,

Z. Klemensiewicz: Język polski, ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla kl. II Lwów-Warszawa, Książnica Atlas 1934 — 60 gr.

**Język łaciński:** J. Kowalski i M. Golias: Juvenis Romanus czytanki łacińskie dla kl. II. Lwów Państ. Wyd. Książek Szkolnych, 1934, 1zł. 60 gr.

M. Auerbach i Dąbrowski: Gramatyka łacińska dla wszystkich klas gimnazjum Lwów 1934, 1 zł. 40 gr.

**Język niemiecki:** W. Dewitzowa. R. Kern i G. Żółtowska: Wir sprechen deutsch. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla klasy II gimn. Państw. Wyd. Książek Szkolnych Warszawa-Lwów 1935, 1 zł. 60 gr.

**Historja:** W. Moszczeńska i H. Mrozowska: Podręcznik do nauki historji na kl. II. Lwów Zakł. Narod. im. Ossol. 1934 2 zł. 60 gr.

**Geografja:** A. Chałubińska i M. Janiszewski: Geografja Europy podręcznik do nauki geografji dla kl. II gimn. Lwów Zakł. Narod. im. Ossol. 1934, 2 zł. 10 gr.

E. Romer: Europa, atlas geograficzny dla kl. II, Książnica Atlas Lwów Warszawa 2 zł. 30 gr.

**Biologja:** T. Muhl i J. Radomski: Botanika, Podręcznik do nauki biologji dla kl. II. Zakład Narod. im Ossol. Lwów 1934 1 zł. 80 gr.

**Matematyka:** S. Banach i W. Stożek- Algebra dla kl. II gimn. Lwów-Warszawa Książnica-Atlas 1934 r. 1 zł. 10 gr.

A. Łomnicki: Geometrja dla kl. II gimn. Lwów-Warszawa Książnica Atlas 1934 r. 1 zł. 20 gr.

## KLASA III.

**Religja rz-kat:** Ks. Gadomski W.: Zarys historji kościoła katolickiego cz. I wyd. VI Książnica Aatlas 1927.

albo Ks. Archułowski. Zarys historji kościoła.

**Religja mojżeszowa:** jak w kl. I.

**Język polski:** J. Balicki i St. Maykowski: Mówią wieki cz. III Podręcznik do nauki języka polskiego dla kl. III wyd. Zakład. Narod. im. Ossolińskich Lwòw 1935 r. 2 zł. 80 gr.

Z. Klemensiewicz Język polski ćwiczenia i wiadomości gramatyczne dla kl. III. Lwów Warszawa Książnica Atlas 1935 r. 70 gr.

**Język łaciński:** M. Golias, J. Kowalski i J. Smereka: Viri Illustres. Podręcznik do nauki języka łacińskiego dla kl. III. państw. Wyd. Książek Szkoln. Warszawa Lwów 1935 r. 1 zł 60 gr.

M. Auerbach i K. Dąbrowski: Gramatyka łacińska. Podręcznik dla wszystkich klas gimn. Lwów Zakł. Narod. im. Ossolin. 1934 1 zł. 40 gr.

**Język niemiecki:** Będzie ogłoszony dodatkowo.

**Historja:** W. Moszczeńska i H. Mrozowska: Podręczniki do nauki historji na III kl. gimn. Zakład Narod. im. Ossol. 1935 2 zł. 60 gr.

**Geografja:** St. Pawłowski: Kraje i morza pozaeuropejskie podręcznik geografji dla kl. III gimn. Książnica Atlas Lwów Warszawa 1935 2 zł, 10 gr.

E. Romer: Kraje i morza pozaeuropejskie. Atlas geograficzny dla kl. III. Książnica Atlas Lwòw Warszawa 1935 4 zł. 40 gr,

**Fizyka i chemja:** Dr. B. Gamwecki. Zdodywaj pryrodę. Podręcznik fizyki dla kl. III Gimn. Inst. wydaw. „Biblioteka Polska" Warszawa 1935 1 zł. 50 gr.

E. Turkiewicz. Świat Chemji. Podręcznik chemji dla kl. łII. Inst. wydawniczy „Bibljoteka Polska" Warszawa 1935 1 zł. 30 gr.

**Matematyka**; S. Banach: Algiebra dla kl. III. Książnica Atlas Lwów Warszawa 1935 r. 1 zł. 10 gr.
A. Łomnicki; Geometrja dla kl. III. Książnica Atlas Lwów Warszawa 1935 1 zł. 20 gr.

**J. Francuski;** Będzie ogłoszony dodatkowo.

## KLASA IV.

Spis podręczników będzie podany dodatkowo po wakacjach.

## KLASA VII.

**Religja rz-kat.** Ks. Sieniatycki M. Dogmatyka wyd. VIII Kraków 1927.

**Religja mojżeszowa;** Spitzer S. Zdrój życia. Zasady wiary i moralności na podstawie Pisma św. cz. II. Etyka judaizmu, wyd. III Kraków 1929 r.

**Język polski;** Kridl M., Literatura polska wieku XIX, cz. I od trzeciego rozbioru do wystąpienia Mickiewicza wyd. II. M. Arcta 1927

Kridl M. Lit. pol. wieku XIX cz. II od wystąpienia Mickiewicza do powstania listopadowego, wyd. III M. Arct 1928.r.

Kridl Lit. Polsk. cz. III Literatura na emigracji.

Mickiewicz A. Ballady i romanse. „Wielka Bibljoteka"

„ Sonety krymskie Farys Bibl. Uniw. Lud.

„ Księgi narodu pol. i pielgrzymstwa pol. Bibl. Narod.

Mickiewicz A. Dziady cz. III. Bibl. Narod.

„ Pan Tadeusz „

Słowacki J: Anhelli „

Szekspir W. Król Lir. „

**Język łaciński**: Liwjusz T. Dzieje rzymskie opr. J. K. Jędrzejowski i A Rappaport Książnica Atlas 1930.

Sinko T. Poezje Horacjusza wyd. III Książnica Atlas 1929

Szczepański: Kultura klasyczna wyd. II

Kruczkiewicz: Słownik łacińsko-polski.

Smolewicz-Sołtysik: Gramatyka łacińska, składnia wyd. XV.

**Język grecki**: Platon: Kryton-Rzeczpospolita, opr. J. K. Jędrzeiewski i Rappaport. Książnica Atlas

Platon , Apologja Laches opr. Jędrzejewski i Rappapor Książnica Atlas.

Gramatyka jak w kl. VI.

Węclewski: Słownik grecko-polski.

**Język niemiecki**: Jakóbiec J. Deutschtum I teil wyd. II Książnica Atlas 1927.

Goethe; Herman u. Dorothea opr. Gayczaka wyd. II Książnica Atlas. 1928 r.

**Historja**: Nanke: Historja nowożytna cz. II. Od pierwszego rozbioru Polski do czasów najnowszych. Książnica Atlas 1934 r.

Cz. Nanke: wypisy do nauki historji nowożytnej cz. II

**Matematyka**; Mihułowicz J. Podręcznik arytmetyki i algiebry na kl. VII. wyd. IV Książnica Atlas 1930

Łomnicki: Geometrja cz. II. Trygonometrja wyd. IV Lwów Gubrynowicz 1930 r.

Łomnicki: Tablice matematyczno-fizyczne czterocyfrowe. wyd. II Książnica Atlas.

**Fizyka**: Tomaszewski, Kawecki i Czaykowski: Fizyka tom I.

## KLASA VIII.

**Religja rz-kat.** Ks. Sieniatycki M.: Etyka katolicka wyd. V 1927

**Religja mojżeszowe;** jak w kl. VII

**Język polski**: Kridl M. Literatura polska w. XIX wyd. skrócone T. I, II, III.
Kridl M. Literatura polska w. XIX cz. V I okres pozytywizmu.
Kridl M. Literaturapolska w. XIX cz. V II. Młoda Polska
Krasiński Z. Nie—Boska komedja wyd. Bibl. Narod. Kraków, lub Wielka bibljoteka Warszawa.
Krasiński Irydjon, wyd. Bibl. Narod. Kraków lub Bibl. Wielka w Warszawie.
Asnyk A. Wybór poezji. wyd. Bibl. Narodowej Kraków, lub Wielkiej Bibl. Warszawa.
Konopnicka M. Z liryk i obrazków.
Prus B. Lalka.

**Język łacinski**: Tacyt wybór dzieł wyd. II opr. St, Pilch. Książnica Atlas 1935.
Kultura gramatyka i słowniki jak w kl. VII.
Sinko: Poezje Horacjusza wyd. III Książniea Atlas 1929
Kasprowicz J. Wybór poezyj. Księga ubogich.

**Język grecki:** Sofokles Antygona wyd. prof. Oki.
Demostenes: Wybór mów, opr. Wotke i Schmidt wyd. V
Kultura, gramatyka i słownik jak w kl. VI.
Węclewski: Słownik grecko-polski.

**Język niemiecki:** Jakóbiec J. Deutschtum. Ein Lesebuch für polnische Gymnasien. II Teil Książnica Atlas.
Hebbel-Agnes Bernauer Książnica.

**Historja:** Bujak, Pazdro; Nauka o Polsce współczesnej. wyd. Jakubowski Lwów.
Konstytucja z 23/IV 1935 wyd. Ossolineum
W. Makowski: Rzeczpospolita Inst wydaw. „Bibljoteka Polska".

**Matematyka;** Jak w kl. VII.

**Fizyka;** Tomaszewski Fr. i Kawecki A. M. Fizyka i krótki rys kosmografji, opr. A. Czajkowski tom II.

**Propedeutyka filozofji**: Sośnicki K. Zarys logiki wyd. II Ksiąnica Atlas 1929.
Witwicki Wł. Zarys psychologii, wyd III Książnica Atlas 1931 r.

# XI. Informacje na rok szkolny 1936/37.

1) Rok szkolny 1936/37 rozpocznie się nabożeństwem dnia 3 września 1936 r. o godz. 8 rano, poczem zacznie się normalna nauka.

2) Uczniów obowiązuje w r. szk. 1936/37 przepisowy strój ćwiczebny na nauce ćwiczeń cielesnych, składający się z wolnych płóciennych spodenek barwy granatowej, białej trykotowej koszulki z krótkiemi rękawami oraz z wolnych na palcach mesztów o podeszwie sznurkowej lub skórzanej.

3) Z początkiem r. szkolnego 1936/37 na podstawie rozporządzenia Ministr. W. R. i O. P. z dnia 27. X. 1933 r. Nr. I Pr.-341/33, obowiązuje jednolity ubiór dla wszystkich uczniów państwowych szkół średnich ogólno-kształcących, składający się z marynarki, spodni, krawatu i płaszcza przepisowego kroju z tarczą barwy szkoły z numerem na marynarkach, bluzach i płaszczach. W lecie obowiązuje strój letni. Wzory wyżej wymienionych strojów są podane w westybulu Zakładu. Każdy uczeń musi posiadać pantofle do przebierania, gdyż przebywanie w salach szkolnych w obuwiu jest niedozwolone.

Wykaz podręczników dla klasy IV nowego ustroju będzie ogłoszone w westybulu, na początek r. szk. 1936/37.